

Motiivi

7 • 2020 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

YLPEÄNÄ ESITTELEMME

JHL:n tähtiammatilaiset

LUE MYÖS

Välinehuolto
kaipaa
tekijöitä

Tunnista
oppimisvaikeudet
työelämässä

Vårdarbete i
verklighetens
gränsmarker

ARJA KORISEVA

ELÄMÄNSÄ
OHJAIMISSA

***Kaksin
aina
kaunihimpi.***

***Vaan
olisiko
porukassa
paras?***

***Ammattiliitossa
olet vahvempi.
jhl.fi/liity***

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Tähtiartisti etkoilla

Maja Viikkumaa veti erityiskeikan JHL:n Ammatti-alafoorumin etkoilla. Katso Majan terveiset.

Jäsenhankinnan huiput

Jäsenhankinta vaatii aktiivista otetta, jalkatyötä, raudanlujia perusteluja ja psykologista silmää.

Järkeä Jyväskylään

Jyväskylässä irtisanomisia vastaan taistelevat työntekijät vetoavat järkeen ja sydämeen.

*– Minut
saa helposti
kokeilemaan
jotain hurjaa.*

PÅ SVENSKA

26

Kim Kidron kan
Hangös historia.

45

Dans är samtal
utan ord.

48

VR ersätter inte
vårdaren.

20

Nuoriso-ohjaaja
Terhi Lehtosella on
takanaan noin 70
laskuvarjohyppyä.

SISÄLTÖ

14

Virtuaalitodellisuus yleistyy hoitotyössä ja koulutuksessa.

18

Jäsenhankinnan resepti sisältää kukkia ja tietotekniikkaa.

20

Laskuvarjohyppääjä Terhi Lehtonen tietää, miltä vapaus tuntuu.

25

Raati ruoti Metsäteollisuuden pudottamaa pommia.

26

Museimästare Kim Kidron har ansvar för över 50 000 bilder.

28

Laulaja Arja Koriseva ei suostu pakotettuihin muotteihin.

44

Lakimies selventää työntekijän uudelleensijoittamisesta.

45

Mari-Louise Rönnqvist använder lågklackat när hon dansar.

50

Kolumnisti Marja-Liisa Manka neuvoo etsimään tähtihetkiä.

ENSI NUMEROSSA

Rokottamisen hyödyt ja pelot

Monialainen vammaistyö

Suorasuu Ina Mikkola

Himolukija Henriikka Tulivirta

Sisäinen lapsi työpaikalla

MONEN ALAN OSAAJAT:

TULEHDUSTEN TORJUJA

Välinehuoltaja Sisko Koiso-Kanttila on huolellinen ja tarkka potilasturvallisuuden ammattilainen. **Sivu 8**

NOPEA PÄÄTTÄJÄ

Hätäkeskuspäivystäjä Riitta Laineen työssä tarvitaan harkintaa ja nopeaa päätöksentekoa. **Sivu 36**

TÄHTIAMMATTILAISET 2020

Heistä tuli ohjaajia, sairaala-huoltajia ja hoitajia: kolme tähtiammattilaista lähikuvassa. **Sivu 38**

200
tuhatta
jäsentä

Minä olen ammatti

HALLITUS ON NOSTANUT ammattien arvostusta kirjaamalla valmiuslain liitteeksi kriittiset ammatit koronakriisin selättämiseksi. Listan ammanteilla on iso merkitys korona-arjessamme.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa painottuvat palveluketjut, ja etenkin sairaalamaailmassa ne ovat nousseet vahvasti esiin. Jotta korona ei leviä sairaaloissa tai vanhuspalvelulaitoksissa, on laitoshuoltajan työ keskeistä palveluketjun toimivuudelle. Kun laitoshuoltaja huolehtii antiseptisestä työympäristöstä, hoitajat, lääkärit, näytteenottajat, välinehuoltajat ja ruokapalvelutyöntekijät voivat työskennellä turvallisesti.

Kriittisiin ammattikuntiin kuuluvat myös varhaiskasvatuksen ammattilaiset. He ovat mahdollistaneet sen, että sairaalan henkilökunta on voinut tehdä töitä koronan keskellä: lapset ovat voineet olla turvallisessa hoidossa, vaikka työturvallisuutta onkin juuri päiväkodeissa koeteltu. Päiväkodeissa tunnetusti esiintyy paljon eri viruksia. Osa henkilökunnasta on sairastunut koronaan, koska suojavälineitä, kuten maskeja, ei ole ollut saatavilla tai niistä on pidättytty lasten henkisen hyvinvoinnin vuoksi. Sekä laitoshuoltaja työllään että muu henkilökunta noudattamalla turvallisuusohjeita ovat tehneet ihmeitä siinä, että on selvitty näin pienillä tartuntaluvuilla.

Suomi ei ole koronaan pysähtynyt. Kuljettajat ovat ajaneet maskit kasvoillaan busseissa, metroissa, ratikoissa ja junissa työntekijöitä töihin. Lapset ovat voineet käydä kouluissa turvallisesti, kun siivouksesta ja ruoasta on huolehdittu. Opettajat, koulunkäynninohjaajat ja oppilashuoltohenkilöstö ovat välttyneet pahemmilta tartunnoilta hyvän työturvallisuuden ansiosta.

Korona-aikana kaikilla ammanteilla on ollut merkitystä toinen toisensa rinnalla, ja aiemmin näkymättömät ammatit ovat tulleet näkyviksi. Ja mikä parasta, jokainen voi kokea, että juuri minun ammatillani on merkitystä selviytymisessä koronan kourissa.

Ihminen on kautta aikain identifioitunut vahvasti omaan ammattiinsa. Nyt saamme tuoda ammattimme ja osaamisemme esiin. Yksinkertaisesti: työpaikalla minä olen ammatti!

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

JHL:N AMMATTIALAT

- Ravitsemis- ja puhtausalan ammattilaiset
- Kasvatuksen ja ohjauksen ammattilaiset
- Sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset
- Tietotyön ja hallinnon ammattilaiset
- Tekniikan ja liikenteen ammattilaiset
- Turvallisuuden ammattilaiset

Seuraava
lehti
ilmestyy
9.12.

Motiivi

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motiivi-lehti@jhl.fi / motiivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö Maarit Uusikumpu / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Saija Heinonen, Ulla Puustinen ja Marina Wiik / Taitto ja trafikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakauslehtien Liiton jäsen / JHL:n yhdistystysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/ yhdistykset/laheta-tapahtuma / Medimyyni Saarsalo Oy, santeri.selina@saarsalo.fi, 044 238 0511 tai mikko.salmensuu@saarsalo.fi, 044 777 5112 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkajulkaisu) / Paino PunaMusta, Forssa 2020 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Lykkäys pelasti lomautuksilta

Seinäjoen kaupungin palveluksessa olevat JHL:läiset välttivät heitä uhanneen viiden päivän lomautuksen tai työn osa-aikaistamisen tekemällä paikallisen sopimuksen kaupungin kanssa. Sen mukaan työnantaja maksaa elokuun alun 1,22 prosentin tes-yleiskorotuksen vasta tammikuussa 2021.

- Lykkäyksen vastineeksi työntekijät saavat kaksi ylimääräistä palkallista vapaapäivää, kertoo pääluottamusmies **Jari Kivimäki**.

Pääsopijajärjestöistä sopimuksen allekirjoitti JAU, joka muodostuu JHL:stä ja Jytystä. Sen sijaan Sote ry, eli Tehy ja Super, jättäytyivät sen ulkopuolelle.

Sote väitti Seinäjoen painostaneen pääluottamusmiehiä sopimukseen ja vei asian työtuomioistuimeen. Työtuomioistuin kuitenkin hylkäsi kahteen kokonaisuudessaan ja yksimielisesti.

Kivimäki ja kahden JHL-yhdistyksen jäsenet seisovat paikallisen sopimuksen takana.

- Pidimme korotuksen lykkäämistä viidellä kuukaudella pienempänä pahana kuin lomautuksia ja osa-aikaistamisia. En itse kokenut työnantajan ehdotusta myöskään painotuksena, hän sanoo.

KT Kuntatyönantajat pitää työtuomioistuimen päätöstä merkittävänä. Se takaa mahdollisuuden tarjota henkilöstöjärjestöille paikallista sopimusta, jos kunta on talousvaikeuksissa.

PÄÄLUOTTAMUSMIES

Jari Kivimäkeä kuultiin todistajana työtuomioistuimessa, kun Sote ry syytti työnantajaa painotuksesta.

- Metsäteollisuuden irtautuminen tes-neuvotteluista vie sadan vuoden taakse, jolloin työehtosopimuksia ei ollut.

SAK:n puheenjohtaja Jarkko Eloranta

Pyörän selkään verovapaasti

Työsuhdepyörä on ensi vuoden alusta lukien verovapaa luontoisetuus 1 200 euroon saakka vuosittain. Etu on merkittävä, sillä Pyöräliiton laskelmien mukaan työntekijä voi saada pyörän käyttöönsä keskimäärin oman veroprosenttinsa verran kaupan myyntihintaa edullisemmin.

Verovapauden yläraja on 3 400 euroa. Summa riittää myös laadukkaan sähköavusteisen pyörän hankintaan.

Työsuhdepyörä on tarkoitettu työntekijän henkilökohtaiseen käyttöön, ja sillä saa ajaa työmatkojen lisäksi myös vapaa-ajalla.

Työsuhdepyörää koskeva verouudistus on osa hallituksen laajempaa liikenteen työsuhde-etuja koskevaa pakettia.

SAK:n mittaristo lievästi plussalla

SAK:n Hyvän työn mittarit -tutkimustulokset näyttävät ensi kertaa lievästi plussaa sitten vuoden 2014.

Useampi kuin joka neljäs SAK:n jäsen työskentelee mielestään vähintään melko hyvällä työpaikalla, kun taas melko huonot tai huonot työolot on 18 prosentilla SAK:laisista. Työpaikkaansa tyytyväisten määrä on kahden viime vuoden aikana kasvanut muutamalla prosenttiyksiköllä ja tyytymättömien vähenenyt.

Mittariston mukaan hyviä työoloja yhdistävät seuraavat tekijät: työntekijät kokevat työnsä turvalliseksi, työ ei ole vaaraksi terveydelle ja kaikkia työntekijöitä kohdellaan tasavertaisesti.

55 %

Yli puolet SAK:laisista kokee, että työntekoa leimaa jatkuva kiire.

1/3

Joka kolmas nainen ei pääse irti työajatuksista edes vapaalla.

1003

Hyvän työn mittarit -tutkimukseen osallistui yli tuhat SAK:n jäsentä.

Tappio Oulussa, voitto Lahdessa

Oulun kaupunginvaltuusto on päättänyt ulkoistaa Oulun Tilapalvelut -liikelaitoksen ateria- ja puhtauspalvelut. Päätös syntyi tasaäänin 33-33 puheenjohtajan äänen ratkaistessa.

Ulkoistaminen tarkoittaa työnantajan vaihtumista ja työehtojen heikkenemistä noin 300 ammattilaiselle, joista valtaosa on JHL:n jäseniä. Uusi palveluntuottaja valitaan kilpailutuksen perusteella, ja sen on määrä aloittaa toiminta ensi syksynä.

Samassa kokouksessa valtuusto päätti myös kaupungin ict-palveluiden ulkoistamisesta ja koulu-sihteerien siirrosta Monetra Oulu Oy:n palvelukseen.

Ennen valtuuston ratkaisevaa kokousta JHL ja Jyty järjestivät kaksi työtaistelua, joista toinen kesti kolme päivää. Siihen osallistui noin 2 000 kaupungin työntekijää.

Työtaistelun aikana Oulun kaupunki painosti JHL:n ja Jytyn jäseniä lakonalaiseen työhön ja pommitti näitä järjestäytymiseen liittyvillä kysymyksillä. Liitot harkitsevat rikosilmoituksen tekemistä asian johdosta.

Lahdessa kaupunginvaltuusto teki päinvastaisen ratkaisun. Se päätti äänin 38-20 luopua ateria- ja palveluiden kilpailuttamisesta ja Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n myynnistä kilpailun voittaneelle.

Yhtiön osake-enemmistö pysyy Lahden kaupungilla, ja vähemmistöomistajana säilyy Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä. Se on jo aiemmin päättänyt kilpailuttaa kaikki tarvitsemansa ateriapalvelut vuoden 2022 alusta lukien.

Verkkovalmennus opetti tuunaamaan

Verkkovalmennus lisää työn imua ja auttaa tuunaamaan työtä, tiedottaa Työterveyslaitos.

Työn tuunaaminen tarkoittaa työntekijälähtöistä työn kehittämistä, jonka avulla henkilö voi säädellä työolosuhteita ja tasa-painottaa omia voimavarojaan ja työn vaatimuksia. Tämä edistää työhyvinvointia ja työn imua.

Työn tuunaamista opeteltiin verkkovalmennuksen avulla Petäjäviedellä. Koeryhmään osallistui runsas kolmannes kunnan työntekijöistä.

Työntekijät tuunasivat etenkin työnsä sosiaalisia voimavaroja, eli lisäsivät tiimityötä, palautteen antamista sekä asiakkaiden huomioimista yksilöinä. Lisäksi opittiin tauottamaan työtä ja priorisoimaan tehtäviä. Tuunauksen jälkeen useimpien työhyvinvointi koheni ja työn imu parani.

3 X KANTA

Mitä ihmettä, Tehy?

JHL:n puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine** tuomitsee väitteen, jonka Tehyn puheenjohtaja **Millariikka Rytkönen** esitti Kuntalehdessä. Sen mukaan hoiva-avustajiksi hakeutuu ihmisiä, jotka eivät päihdeongelman vuoksi pääse lähihoitajaopintoihin. Väite on Niemi-Laineen mielestä häpeällinen. Yhden ammattiryhmän aiheeton leimaaminen ei ratkaise vanhustyön kriisiä vaan pahentaa alan työvoimapulaa.

Lue lisää: jhl.fi

Maksut alemmaksi

JHL kannattaa kunnallisten päivähoitomaksujen alentamista. Se parantaisi työn teon kannustimia, minkä seurauksena työllisten määrä kasvaisi. Maksujen alennuksilla olisi myös tasa-arvovaikutuksia. Useammilla äideillä olisi mahdollisuus osallistua työelämään, jolloin heidän urakatkonsa olisivat lyhyempiä, palkkakehitys vakaampaa ja työeläkkeet parempia.

Lue lisää: jhl.fi

Ihmisoikeudet huomioon

JHL pitää tärkeänä, että Suomen säädetään laki yritysten ihmisoikeusvastuusta. Laki velvoittaisi yritykset kartoittamaan toimintansa ihmisoikeusvaikutukset ja estämään ihmisoikeusloukkaukset, kuten työperäisen riiston. Lisäksi liitto vaatii, että velvollisuuksien laiminlyönneistä on oltava oikeudellisia seurauksia yrityksille.

Lue lisää: jhl.fi

UUTEEN AMMATTIIN. JHL:läinen Sisko Koiso-Kanttila on työskennellyt Taysin välinehuollossa viime maaliskuusta lähtien. Aiemmin hän toimi sairaalahuoltajana.

Sairaalan sykkeessä

Tampereen yliopistollisen sairaalan välinehuoltokeskus on kuin moderni tuotantolaitos, joka pyörii kolmessa vuorossa. Sen toiminta ei pysähdy edes sähkökatkon aikana.

teksti Ulla Puustinen kuvat Susanna Lyly

APU LÄHELLÄ. Sisko Koiso-Kanttila kiittelee, että kokeneemmilta voi aina kysyä neuvoa. Kuvassa vinkkejä antaa palveluneuvoja Joanne Saari.

Välinehuoltaja **Sisko Koiso-Kanttilan** työpäivä on alkanut jo kello kuusi aamulla. Tänään hän työskentelee Taysin välinehuoltokeskuksen pesupuolella.

- Elämme sairaalan sykkeessä. Aamut ovat yleensä aika rauhallisia, mutta iltapäivällä tahti kiihtyy, kun leikkaukset päättyvät ja tavaraa alkaa virrata. Silloin jokainen työpiste on miehitetty, hän kertoo.

Työstä ei ole pulaa tänäkään aamuna. Ovi käy, ja sisään vyöryy pari vaunullista puhdistusta ja desinfiointia vaativia instrumentteja. Yhdestä korista pilkottaa saksia, pilhtejä, puristimia ja haavanlevittämiä. Toinen avokonsolikärky on lastattu kovan kirurgian luusahoilla ja poranterillä, ja kolmannelta löytyy tähystimä ja muita laparoskooppisia välineitä.

Osan instrumenteista Koiso-Kanttila huuhtelee vesihanalla ja asettelee sellaisenaan pesuharkkoon. Jotkut niistä hän purkaa osiin ennen pesua.

- Työlämpiä ovat ontelomaiset instrumentit, jotka on pestävä ensin käsin ja sitten letkutettava ja asteltava määrättyllä tavalla pesukoriin, jotta vesi pääsee paineella joka sopukkaan, hän näyttää.

Instrumentteja on tuhatta eri sorttia, ja kuukausittain huolto-prosessin läpi menee 150 000 yksittäistä instrumenttia. Miten ihmeessä välinehuoltaja tietää, mikä mikin on?

- Opintoihin sisältyy instrumenttien opettelua, mutta parhaiten oppii tekemällä. Jos jotain ei tunnista, voi käyttää viivakoodilukijaa ja katsoa toiminnanohjausjärjestelmästä, mikä instrumentti on kyseessä. Gemini kyllä kertoo.

Aseptiikka tunnettava

Välinehuollon prosessi etenee vaihe vaiheelta likaisesta puhtaaseen. Likaisella puolella instrumentit esikäsitellään ja laitetaan pesukoneeseen, joka pesee, desinfioi ja kuivaa ne.

Taysin välinehuoltokeskuksen pesukoneet ovat läpiantavaa mallia, minkä ansiosta koneen toinen luukku avautuu puhtaassa tilassa. Siellä työvuorossa olevat välinehuoltajat tarkastavat pesutuloksen ja pakkaavat instrumentit joko koreihin tai yksittäin paperilaminaattipusseihin.

Ennen lähettämöä instrumentit vielä steriloidaan. Se tapahtuu autoklaavissa 134-asteisella paineistetulla höyryllä.

Yleensä välinehuoltaja työskentelee koko työvuoronsa joko likaisella tai puhtaalla puolella, sillä näin vältetään bakteeri-itiöiden siirtyminen desinfiointuihin instrumentteihin.

- Aseptiset työtavat pitää tuntea, ja niitä pitää noudattaa. Muuten potilasturvallisuus saattaa vaarantua, painottaa Koiso-Kanttila

Gemini-toiminnanohjausjärjestelmän ansiosta jokaisen instrumentin reitti voidaan jäljittää. Järjestelmä kertoo myös sen, kuka instrumentin on esikäsitellyt ja kuka sen on pakannut.

- Jos esimerkiksi leikkaussaliin tarkoitettu kori on pakattu väärin, on se perehdytyksen paikka tekijälle. Tarkoitus ei ole hakea syyllisiä, vaan varmistaa toiminnan laatu, sanoo palveluneuvoja **Joanne Saari**.

Työtä kolmessa vuorossa

Uusi välinehuoltokeskus otettiin käyttöön marraskuussa 2019. Henkilöstö pääsi vaikuttamaan sen suunnitteluun, ja siksi työskentelyergonomiaan on kiinnitetty erityistä huomiota.

- Kaikki työpöydät ja työskentelytasot pesuautomaattien nousevat ja laskevat sopivaan korkeuteen sähköisesti. Se vähentää nostamista ja turhaa kurkottelua, esittelee Saari.

Pesuautaiden ylle kiinnitetyt kuvat suojaavat roiskeilta. Täytetyt pesutelineet liukuvat puoliautomatisoitua rataa pitkin, jonka jälkeen pesukoneen koura imaisee ne sisäänsä.

TARKKAA TYÖTÄ. Toisinaan pesutulos on tarkistettava suurennuslasilla. Alakuvassa viivakoodilukija, jota välinehuoltajat tarvitsevat lähes jokaisessa työvaiheessa.

Gemini ei ole vain horoskooppimerkki ja tähtikuvio.

Välinehuoltokeskus toimii kellon ympäri. Tosin yövuorossa riittää yleensä yksi välinehuoltaja.

- Parhailaan valmistelemme yhteisölliseen työvuorosuunnitteluun siirtymistä. Silloin työntekijät pääsevät vaikuttamaan omiin vuoroihinsa, ja työn ja muun elämän yhteensovittaminen helpottuu, kertoo palveluesimies **Anu Väkevä**.

Aiemmin välinehuoltajat toimivat kahdessa pisteessä. Nykyään 60 välinehuoltajaa on sijoitettu yhteen keskukseseen ja 30 työskentelee asiakaspisteissä eri puolilla kampusaluetta sekä Hatanpään sairaalassa, Sastamalassa ja Valkeakoskella.

- Muutos on vaatinut työskentelytapojen yhteensovittamista, mutta vähitellen alamme olla voiton puolella, sanoo Väkevä.

Yksi haaste tamperelaisilla kuitenkin on: mistä löytää osavia ja työhönsä sitoutuneita välinehuoltajia?

- Pula on valtakunnallinen. Välinehuolto ei oikein tunneta, ja moni sekoittaa sen apuvälineiden huoltoon, Väkevä arvelee.

Erityisesti alalle kaivataan miespuolisia työntekijöitä, sillä nykyään yli 90 prosenttia välinehuoltajista on naisia.

Ympyrä sulkeutui

Sisko Koiso-Kanttilan, 56, ensimmäinen kesätyöpaikka oli hammashoitolassa, missä hän pesi käsin ientaskumittareita,

Rapatessa roiskuu

Välinehuolto on periaatteessa siistiä sisätyötä, mutta joissain työvaiheissa on suojauduttava roiskeilta ja muilta epäpuhtauksilta. Välinehuoltajat ovat käsidesien ja henkilösuojainten suurkuluttajia.

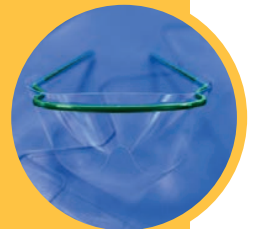
Huomio jalkineisiin

Välinehuollossa ei tarvita turvajalkineita, mutta hyvät työengät on oltava. Varsinkin instrumenttien esikäsittelyssä ja skooppihuollossa jalkojen päällä voi joutua työskentelemään koko päivän.

Kuulosuojaimet tarvittaessa

Instrumentit kilisevät, välinekorit kolisevat ja isot pesukoneet hurisevat taustalla. Tarvittaessa käytetään kuulosuojaimia.

Silmät suojattava

Silmät on suojattava roiskeilta, eritteiltä ja muilta epäpuhtauksilta.

Hanskat käteen

Ennen kuin likaiset instrumentit menevät pesukoneeseen, ne puhdistetaan enimmästään liasta vesihanalla tai -suihkun alla. Kertakäyttöhanskat suojaavat käsiä.

Koko varustus

Välinehuoltajan varusteisiin kuuluvat työvaatteet, päähine, suojaesiliina ja -takki sekä kasvomaski. Sininen työasu menee pesuun jokaisen työvuoron jälkeen.

Ilman välinehuoltoa sairaala pysähtyisi.

poria, punssareita ja muita hammaslääkärin työvälineitä.

- Jo silloin kävi mielessä, että alaa voisi lähteä opiskelemaan. Se kuitenkin unohtui, kun menin elektroniikkateollisuuden erilaisiin asennus- ja kokoonpanotehtäviin, hän kertoo.

Nokian ja sen alihankkijoiden palveluksessa kului kymmenisen vuotta. Sen jälkeen Koiso-Kanttila toimi jonkin aikaa yrittäjänä ja opiskeli sitten sairaalahuoltajaksi.

- Kun näin työpaikan taukotilassa välinehuoltajan koulutuksesta ker-
tovan esitteen, palasi ensimmäinen kesätyökokemus mieleen ja päätin
opiskella uuden ammatin työn ohessa.

Nyt ympyrä on sulkeutunut. Hän valmistui välinehuoltajaksi keväällä
2019 ja aloitti viime maaliskuussa Taysin välinehuoltokeskuksessa.

- Tosi kannustava ja ihana työyhteisö, joka on ottanut tulokkaan hyvin
vastaan, hän kiittelee.

Pitkä kokemus elektroniikasta auttaa myös nykyisessä työssä.

- Välinehuoltajan on oltava huolellinen ja tarkka ja osattava keskittyä
kulloiseenkin tehtävään. Vaikka jono kasvaisi, hosuminen ei auta.

Koiso-Kanttila ei valita edes aikaisista aamuherätyksistä eikä iltayhte-
teentoista venyvistä iltavuoroista.

- Olen liikunnan sekakäyttäjä. Ennen iltavuoroa olen saattanut jo
pelata kierroksen golfia tai käydä vesijumpassa tai sauvakävelyllä. □

KAHVITAUOLLA. Palveluneuvoja Joanne Saari toimii yhdyslinkkinä välinehuollon ja asiakkaiden välillä ja työskentelee tarvittaessa itsekin välinehuoltajana.

AMMATTINA välinehuoltaja

TYÖPAIKAT
kunnat, kuntayhtymät, yksityinen

LUKUMÄÄRÄ
noin 2 000

PALKKAUS
1900 e/kk (peruspalkan keski-
arvo) 2300 e/kk (säännöllisen
työajan keskiansio)

TYÖLLISTYMINEN
hyvä

Välinehuoltajien koulutus uudistui syksyllä 2018. Aiemmin välinehuoltajiksi aikovat suorittivat alan lyhyemmät ammatti- ja/tai erikoisammattitutkinnot, nykyään edellytetään välinehuoltoalan perustutkinnon suorittamista.

Välinehuoltoalan perustutkinto on yksi sosiaali- ja terveysalan toisen asteen tutkinnoista. Sen laajuus on 180 osaamispistettä ja opintojen kesto aiemmasta koulutuksesta ja suoritustavasta riippuen 2–3 vuotta. Tutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuksella.

Välinehuoltajien perustehtäviin kuuluu sairaala- ja hoitoinstrumenttien puhdistaminen, desinfiointi, tarkistaminen, pakkaaminen ja sterilointi.

Useimmat välinehuoltajat työskentelevät sairaaloiden välinehuoltokeskuksissa, laboratorioissa, hammashoidossa ja eläinklinikoilla. Lisäksi heitä tarvitaan lääkealalla ja kemian- ja elintarviketeollisuudessa.

Välinehuoltajat ovat aseptiikan huippuosaajia, eli hallitsevat toimintatavat, joilla infektioiden syntyä voidaan estää ja ehkäistä.

Työ edellyttää huolellisuutta sekä instrumenttien, koneiden ja laitteiden tuntemusta ja kykyä moniammatilliseen yhteistyöhön. Alan työllisyystilanne on hyvä.

UUSI
VERKKO-
KAUPPA

☎
**TEETKÖ
SEISOMATYÖTÄ?**

Terveet ihmiset, jotka seisovat tai istuvat paljon, hyötyvät verenkiertoon positiivisesti vaikuttavista kompressiosukista.

**JOBST -KOMPRESSIOSUKAT TUKEVAT
VÄSYNEITÄ JA SÄRKEVIÄ JALKOJA SEKÄ
EHKÄISEVÄT JALKOJEN, NILKKOJEN JA
SÄÄRIEN TURVOTUSTA.**

Kompressiosukkien ennaltaehkäisevä käyttö ja vähäisten vaivojen, kuten väsyneiden ja levottomien jalkojen hoito ja veritulppien ehkäisy matkoilla, on yhä suosittumpaa. Alun perin JOBST-tuotteet kehitettiin lääkinnälliseen hoitoon ja nykyään tuotteitamme käyttävät säännöllisesti työssään monet ammattilaiset, jotka ovat paljon liikkeessä ja tekevät seisoma- tai istumatyötä – esimerkkeinä terveydenhuollon ammattilaiset ja palvelualojen työntekijät.

OLISIKO KOMPRESSIOSUKISTA HYÖTYÄ SINULLEKIN?

PRESSIO.fi

HYVINVOINTI
ON ELÄMÄNTAPA

KOKEILE JA TILAA JOBST -TUOTTEET NYT UUDESTA VERKKOKAUPASTA PRESSIO.FI

Todellisuuden rajamailla

Virtuaalitodellisuus tuo hoitotyöhön huikaita mahdollisuuksia. Sen keinoin autetaan vanhuksia vetreytymään; opiskelijoita oppimaan ja lääkäreitä leikkaamaan.

teksti Sami Turunen kuvat Sami Turunen ja Peili Vision oy

KIURUVETELÄISET

Seppo ja Anna-Liisa Pietikäinen ovat Peili Visionin ensimmäinen VR-kotiterapian läpikäynyt pariskunta.

Sairaanhoitaja tulee työhaastatteluun. Hän saa päähänsä VR-lasit, joilla uppoutuu 3D 360 -videoon, joka näyttää potilaan hoitotapahtuman. Videon jälkeen alkaa varsinainen haastattelu: mitä hoitaja näki ja miten toimisi vastaavissa tilanteissa.

Kuopiolainen VR4Healthcare on kehittänyt tällaista virtuaali-todellisuuden sovellusta Sotevi-hankkeessa, johon kuuluu myös Kuopion yliopistollinen sairaala.

Yrityksen toinen sovellus on terveydenhuollon koulutuksessa käytettävät harjoituskirjastot. Ensimmäiset asiakaspilotit ovat menossa, ja harjoituksia testataan sekä opiskelijoilla että opettajilla.

- Niiden avulla sairaanhoitaja ja lääkäriopiskelijat voivat harjoitella tilanteita ja hoitotoimenpiteitä virtuaalisesti simuloiden. Harjoituksia voi toistaa loputtomasti ilman, että potilas kärsii, kertoo **Mikko Myllymäki**.

Myllymäki on VR4Healthcaren toinen perustaja ja sairaanhoidon opettaja Savonia AMK:ssa. Hän on alun perin tehosaston sairaanhoitaja ja simulaatiokouluttaja. Hänen yhtiökumppaninsa on plastiikkakirurgi. Yrityksen vahvuuksia VR-kehityksessä ovatkin moniammatillisuus ja klinisen työn tunteminen.

Apua hoitajille ja hoidettaville

Virtuaalitekniologia on lyömässä läpi hoitoalalla. VR-laseilla pelattavia pelejä on hyödynnetty jo kauan vanhusten lihas-kunnan ylläpidossa. HUSissa puolestaan kokeillaan lasien käyttöä, kun tutkitaan tarkkaavaisuuden häiriöitä lapsilla. Mukana on yliopistoja sekä oululainen Peili Vision -yritys.

- Tutkittavamme tekevät muistitehtäviä kotiympäristössä muistuttavassa VR:ssa. Idea on, että erilaisia ärsykeitä voidaan esittää kontrolloidusti ja käyttäytymistä saadaan mitattua tarkasti samaan aikaan, kun lapsi tekee tehtäviä kuin tosi-elämässä. Perinteisemmillä menetelmillä tämä ei onnistu, sanoo akatemiatutkija **Juha Salmitaival** Aalto-yliopistosta.

VR-laseilla voi lisätä potilaan ymmärrystä omasta tilastaan.

- Potilaalle voidaan visualisoida, miltä magneettikuvattu kasvain näyttää elimistössä. Kolmiulotteiset kuvat antavat paremman käsityksen oman kehon kunnosta, kertoo virtuaaliodellisuutta Wasedan yliopistossa Japanissa tutkiva **Tuukka Takala**.

- Kirurgien kouluttamisessa voidaan puolestaan simuloida riskialttiita operaatioita tai lisätyn todellisuuden avulla näyttää verisuonia, joita leikkattaessa pitää erityisesti varoa.

Virtuaalisuutta voi hyödyntää myös mielenterveys- ja päihdetyössä.

- Virtuaaliset pelipaikat voivat olla matalan kynnyksen toimintapaikkoja esimerkiksi syrjäytyneille nuorille, joiden on vaikea poistua kotoaan. Virtuaaliset maailmat tarjoavat tutun paikan, jossa on helppoa jutella vaikeistakin asioista pelaamisen ohella, visioi **Riikka Marttinen**.

HARJOITUSKIRJASTOJEN avulla sairaanhoitajat ja lääkäripiskelijät voivat harjoitella tilanteita ja hoitotoimenpiteitä virtuaalisesti simuloiden.

– *Välillä paras työväline on kynä ja paperi, välillä VR.*

KEITTIÖSSÄ voi harjoitella arkeen liittyviä sanastoja ja pikku askareita. Harjoitus voi olla esineiden nimeämistä niille luonnollisessa kontekstissa tai muistipeliä.

Marttinen työskentelee toimintaterapeutina Ideoiden-yrityksessä, joka tarjoaa konsultaatiota teknologian käytöstä kuntoutuksen tukena. Hän ylläpitää Virtuaaliodellisuuden mahdollisuudet terveydenhuollossa -ryhmää Facebookissa.

Koulutuksessa isot mahdollisuudet

Peili Visionin kehittämä kotikuntoutussovellus mahdollistaa puhe- ja toimintaterapian sekä neuropsykologiset kuntoutusjaksot kotona. Terapeutti saa sovelluksesta tietoa potilaan omaoimiharjoittelusta ja voi datan avulla kehittää kuntoutusta. Potilas ei jää yksin, vaikka terapeuttia ei voi tavata fyysisesti.

Peili Vision nousee esille monissa alan hankkeissa - miksi?

- Meillä on uutta ja innovatiivista teknologiaa, josta ihmiset innostuvat helposti, sanoo toimitusjohtaja **Jussi Auvinen** tyytyväisenä.

- Mutta pelkällä innostuksella ei pärjää, ja meillä onkin tehty asioita systemaattisesti. Oppimistahan tämä on meillekin - teknologia on uutta, ja kaikessa ei aina onnistuta. Kehityksessä auttaa, että terveydenhuoltoala ja tutkijat ovat mukana.

Auvisen ja VR4Healthcaren Myllymäen mukaan VR:n kovin kärki löytyy Yhdysvalloista ja Japanista, mutta Suomessa ollaan lähes samassa vauhdissa.

- Meidän tilanteemme kuvaa aika hyvin yleistä tilannetta. on pilotteja, mutta systemaattista

opetussuunnitelmiin integroitua toimintaa ei ole vielä paljon. Mutta koska koulutuksessa VR:n edut ovat ilmeiset, se leisty vauhdilla, uskoo Myllymäki.

Yksi eduista on realtisuus: oppija uppoutetaan mihin tahansa ympäristöön. Toinen on resurssien tehostaminen: opettajaa ei aina tarvita, koska oppia voi myös itsenäisesti. Kolmantena on toistettavuus: harjoitteita voidaan tehdä vaikka kuinka kauan, ja kone arvioi osaamisen puolueettomasti.

Byrokraatia tuo kynnyksiä

VR:n tulevaisuuden esteeksi ei asetu ainakaan hinta. Liikkeelle päästään kuluttajahintaluokan laitteilla, muutamilla satasilla. Voittokulun kynnyistä nostavat sen sijaan sairaanhoidon isot organisaatiot, jotka eivät loista ketteryydellään. Moni start-up-yritys on kaatunut, kun päätöksiä ei saada aikaan.

- Aikoinaan koulutin eräässä organisaatiossa, jossa teknologian hyödyntämisestä innostuttiin kovasti. Kului kaksi vuotta, ja he saivat yhden iPadin 12 ihmiselle, hymähtää Riikka Marttinen.

Hänen mukaansa erityisesti lääkinnällisessä kuntoutuksessa tietosuoja voi muodostua ongelmaksi. Vaikka sovellus on tarpeellinen, sitä ei voi käyttää, koska potilastietoja ei saa tallentaa amerikkalaiseen pilvipalveluun. Toisaalta hitaus on hyvästä, koska kyse on potilaiden turvallisuudesta.

- Kaikkea ei voi viedä liian nopeasti käytäntöön, koska terveydenhuollossa on paljon sääntelyä.

Liian hypen sijaan pitää panostaa myös tutkimukseen, muistuttaa Juha Salmitaival.

- Kehityskaskeiden nopeuttaminen vaatisi lisäksi parempia verkostoja, jotta voitaisiin panostaa systemaattisemmin tutkimukseen ja kehittämiseen.

Kosketusta ei voi korvata

Virtuaalitodellisuus tuo resursseja terveydenhuoltoon, jossa kaikesta on pula - ajasta, käsistä ja välineistä. Sillä voi olla myös kääntöpuolensa.

- Vanhustenhoidossa VR mahdollistaa aktiviteetteja, kuten omaisten tapaamisen virtuaalisesti. Kauhukuva on, että resurssipulan takia sängyssä makaava vanhus hiljennetään VR-laseilla samaan tapaan kuin voidaan tehdä nyt lääkkeillä, Tuukka Takala muistuttaa.

Riikka Marttinen puolestaan sanoo, että teknologia on lisä muiden työkalujen joukossa.

- Välillä paras työväline on kynä ja paperi, välillä se on VR.

Mikko Myllymäki painottaa myös uuden teknologian käyttöönoton vaiheita.

- Ensimmäiset visiot ja innostus, sitten tilanne rauhoittuu, ja lisäarvo löytyy pidemmällä aikavälillä. Uudet innovaatiot tulevat kuitenkin vanhan rinnalle ja luovat uutta normaalia.

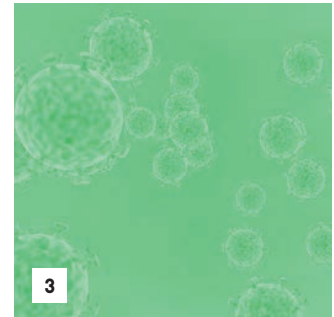
Ihmisen tarvetta VR tuskin vähentää. Jos potilas on sairas - fyysisesti tai henkisesti - hänen pitää tulla ihmisen hoidettavaksi. Kone ei vielä pitkään aikaan korvaa aitoa kohtaamista ja ihmiskäden kosketusta. □

VR vie moneen paikkaan

Virtuaalitodellisuudella havainnollistetaan vaikeita asioita potilaille ja heidän omaisilleen. Lisääntyvä tekniikka voi tarkoittaa lisää inhimillisyyttä, ymmärrystä ja empatiaa.

KUVA Nina Sitkevich

1 Toisen kokemus

Omaisista voidaan auttaa ymmärtämään vanhuksen kokemusmaailmaa: miltä heikentyvä näkö tuntuu tai millaisia oireita demensia aiheuttaa

2 Tuoksua ja kosketusta

Tulevaisuudessa älyvaatteiden ja -päähineiden kautta on mahdollista tuntea tuoksua, viimaa ja fyysistä kosketusta.

3 Koulutusta koronahoitoon

Oxford Medical Simulation OMS:n virtuaalisen järjestelmän avulla on koulutettu opiskelijoita koronaviruksen hoitoon liittyvissä asioissa.

4 Avautumisen avuksi

Virtuaaliset pelipaikat ja maailmat tarjoavat tutun paikan, jossa nuorten on helppoa jutella vaikeiden asioiden pelaamisen ohella.

VR

VIRTUAL REALITY

Virtuaalitodellisuus. Tietotekniikalla tuotettu keinotekoinen ympäristö, jota koetaan ja katsellaan joko tietokoneen ruudulla tai VR-lasien avulla.

AR

AUGMENTED REALITY

Lisätty todellisuus. Todellisuuteen pohjautuvan näkymän päälle lisätään graafisia elementtejä. Tunnetuimpia sovelluksia Pokemon Go -peli.

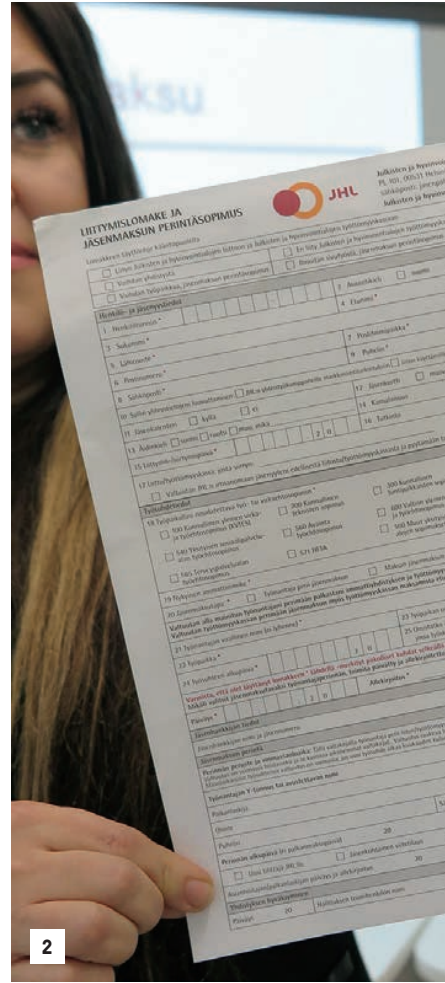

KOULUTUS
Jäsenasioiden
hoito
yhdistyksessä
-kurssi

KESTO
3 päivää

MILLOIN SEURAAVA
25. -27.11.2020
etäopetuksena

ILMOITTAUTUMISET
OmaJHL
-palvelu

Jäsenhankinta on sydämen asia

Jäsenasianhoitajilla on yhtä tärkeä rooli jäsenhankinnassa ja -kiinnittämisessä kuin luottamusmiehillä ja muilla aktiiveilla.

teksti ja kuvat Ulla Puustinen

Tätä kurssia on odotettu! **Tuuli Pulma** Kangasalan seudun JHL:stä ehti hakea kahdesti jäsenasioiden hoito yhdistyksessä -kurssille, mutta vasta kolmannella tärppäsi. Myös **Tanja Ruottinen** Karkkilasta oli ikionnellinen päästessään JHL-opiston koulutukseen.

- Aiemmat kurssit peruttiin milloin koronan, milloin järjestelmämuutoksen takia. Aloitin yhdistyksen jäsenasioiden hoitajana viime vuoden alussa, ja oppi tulee tosi tarpeeseen, Ruottinen perustelee.

Jäsenasioiden hoitajille suunnattu kurssi on harvoja lähiopetuksena toteutettuja kursseja koko syksynä. Seuraava järjestetään marraskuun lopulla etäopetuksena.

- Valitettavasti koronatilanne on pakottanut muuttamaan suunnitelmia. Ottakaa siis kaikki hyöty kursista, kannustaa kurssin vetäjä **Maria Helin** JHL:n jäsenyys- ja yhdistyspalveluista.

Ja täysi tusina jäsenasiainhoitajia ottaa: kolme päivää täyttyy opetustuokioista, ryhmätöistä, harjoituksista, keskusteluista ja verkostoitumisesta.

"Jäsenhankinta on jokaisen tehtävä"

Järjestäytymisaste on laskenut kymmenen viime vuoden aikana lähes alalla kuin alalla. Myös JHL:n jäsenmäärä on laskusuunnassa sitä mukaa, kun jäsenten keski-ikä nousee ja osa jää eläkkeelle.

- Kenen tehtävä on hankkia uusia jäseniä yhdistykseen ja sen myötä liittoon? kysyy Helin kurssilaisilta.

Taina Karjalainen Nurmijärven kunnalliset JHL:stä ei tarvitse paljon miettimisaikaa.

- Se on jokaisen liiton jäsenen tehtävä, mutta etenkin niiden, jotka toimivat yhdistyksen hallituksessa. Heidän pitää sitoutua jäsenhankintaan eikä sysätä vastuuta esimerkiksi järjestäjille, hän sanoo.

Karjalainen toimii paitsi yhdistyksen jäsenasioiden hoitajana myös JHL:läisten pääluottamusmiehenä kunnassa. Hän käyttää joka tilaisuuden promotakseen JHL:ää ja hankkiakseen uusia jäseniä.

"Hoitakaa tehtävää rakkaudella"

Myös **Riitta Mäkinen** Hämeenlinnan kaupungin JHL:stä kokee jäsenhankkijan roolin omakseen.

- Aina kun näen työpaikalla uuden ihmisen, kysyn kuuluuko hän liittoon. Jäsenyys on jokaisen oma valinta, mutta kertomalla sen hyödyistä en menetä mitään.

Maria Helin komppaa kaksikkoja.

- Kun otatte jäsenasioiden hoitajan tehtävän vastaan, hoitakaa sitä rakkaudella. Jäsenyys on kaiken perusta, vasta sitten tulevat edunvalvonta ja muut liiton palvelut ja jäsenedut.

Jäsenasioiden hoitajilla on Helinin mielestä tärkeä rooli myös jäsenkiinnittämisessä.

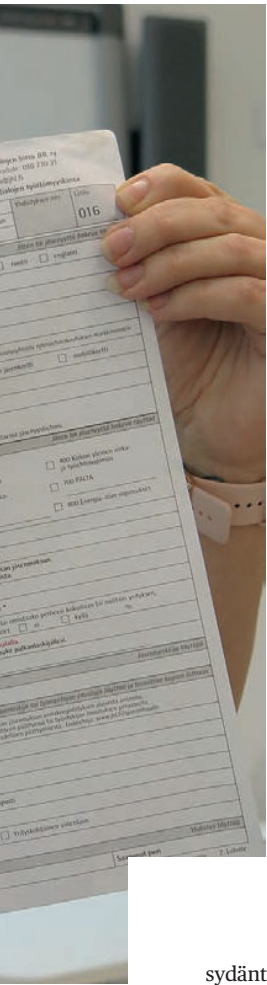
- Iso osa uusista jäsenistä liittyy nykyään netin kautta. Linkki omaan yhdistykseen jää heikoksi, jos yhdistys ei ota yhteyttä tulokkaisiin. Vähintä, mitä voi tehdä, on lähettää tervetuloitus kukkien ja

1 LÄHELLÄ MUTTA ETÄÄLLÄ. Maria Helin (edessä) JHL:n jäsenpalveluista veti ja opetti Jäsenasioiden hoito yhdistyksessä -kurssia. Kurssi järjestettiin lähiopetuksena mutta turvavälit muistettiin.

2 TÄSTÄ SE ALKAA. Jäsenyys alkaa liittymislomakkeen ja jäsenmaksun perintasopimuksen huolellisella täyttämällä.

3 MASKIT KÄYTÖSSÄ. JHL:n lähiopetuskurssilla oli tarjolla käsidesiä ja kasvomaskeja. Kuvassa Niina Varis (vas.) Helsingistä ja Tanja Ruottinen Karkkilasta.

4 RYHMÄTYÖN KIMPUSSA. Kurssilla tehtiin ryhmätöitä ja verkostoiduttiin. Kuvassa Mia Hellström (vas.) ja Pirjo Räisänen, kumpikin on oman yhdistyksensä jäsenasioiden hoitaja.

sydänten kera. Tai pieni liittymislahja, jos yhdistyksen talous sen sallii.

Aktiivinen toiminta, hyvä meininki ja esimerkiksi merkkipäivämuistamiset ovat hyviä tapoja sitouttaa jäseniä.

”Sain mitä tulin hakemaan”

Voiko hoitovapaalla oleva liittyä JHL:ään? Kyllä - tärkeintä on, että liittyjällä on voimassa oleva työ- tai virkasuhde.

Entä voiko yksityinen perhepäivähoitaja liittyä JHL:ään? Vastaus siihenkin on kyllä.

- Mutta yksityinen perhepäivähoitaja ei voi kuulua liiton työttömyyskassaan, muistuttaa Helin.

Kursilla harjoiteltiin myös jäsenasioiden hoitajien tärkeimmän työkalun, OmaYhdistys -palvelun käyttöä.

- OmaYhdistys on tiivistetty versio liiton jäsen-tietojärjestelmästä. Sen käyttö edellyttää yhdistyksen hallituksen myöntämää lupaa, osaamista ja sitoutumista huolelliseen tietosuojaan, painottaa Helin.

Tanja Ruottinen oli tyytyväinen kolmen päivän tiiviiseen rutistukseen.

- Sain, mitä tulin hakemaan: varmuutta jäsenasioiden hoitoon ja kokemusta tietojärjestelmien käytöstä. □

KAIKKI KOULUTUKSET LÖYDÄT
jhl.fi/koulutus

JHL kouluttaa

JHL-opiston loppusyksyn kurssit järjestetään pääsääntöisesti etäopetuksena tai verkkokursseina. Ensi vuonna palataan lähiopetukseen, jos se on koronatilanne huomioon ottaen mahdollista.

Miten pitää sähköinen kokous -webinaari, 26.11. klo 16.00–17.30

Webinaarissa käydään läpi yhdistyslain vaatimukset sähköiselle kokoukselle. Saat hyviä vinkkejä kokouksen järjestämiseen, kokousvälineiden käyttöön sekä vuorovaikutukseen. Hakuaika päättyy 16.11.2020.

Edunvalvonnan ja yhteistoiminnan johdanto, 3 pv, 18.–20.1.2021, JHL-opisto, lähi/etäopetuksena

Kurssilla perehdytään liiton, paikallisen edunvalvonnan sekä yhdistysten ja toimijoiden tehtäviin luottamus-, työsuojelu- ja yhteistoiminta-tehtävissä. Avoin kaikille. Hakuaika päättyy 14.12.2020.

Syventävä konfliktien käsittelyn koulutusohjelma henkilöstön edustajille, 4 x 2 pv, JHL-opisto, lähi/etäopetuksena

Koulutusohjelman tavoitteena on oppia perustiedot ja -taidot konfliktin ja ristiriitatilanteiden käsittelystä työyhteisöissä ja soveltaa opittua käytännössä. Koulutusohjelma on tarkoitettu ensisijaisesti työsuojeluvaltuutetuille, pääluottamusmiehille ja luottamusmiehille.

Ensimmäinen osa 1.–2.2.2021. Hakuaika päättyy 16.11.2020.

Henkilöstön edustajan kehittäjäkoulutusohjelma 2021, 4 x 5 pv + 2 pv, JHL-opisto, lähi/etäopetuksena

Tavoitteena on henkilöstön edustajan kehittämisosaamisen ja -toiminnan syventäminen ja vahvistaminen. Se on tarkoitettu ensisijaisesti pääluottamusmiehille, luottamusmiehille ja työsuojeluvaltuutetuille, joilla on kokemusta ja koulutusta henkilöstön edustajan tehtävistä.

1. jakso 15.–19.2.2021. Hakuaika päättyy 7.12.2020.

JHL-OPISTO

”Banskulla” ylös, liidellen alas

Terhi Lehtosen päätä ei huimaa, kun hän hyppää alas varjollaan kilometrien korkeudesta.

teksti Ulla Puustinen kuva Hanna-Kaisa Hämäläinen

Suomessa on noin 1800 laskuvarjourheilun aktiiviharrastajaa. Nuoriso-ohjaaja **Terhi Lehtonen** on yksi heistä. Hyppyharrastuksen lisäksi hän kuuluu Jyväskylän Laskuvarjokerhon johtokuntaan ja toimii sen tandemhyppy- ja markkinointivastaavana.

Miten hyppyharrastuksesi sai alkunsa?

- Sain tandemhypyn synttärilahjaksi vuonna 2018 ja jäin kerasta koukkuun. Kävin toukokuussa 2019 alkeiskurssin. Sen jälkeen suoritin peruskoulutus- ja jatkoluokan sekä niihin liittyvät harjoitushypyt sekä lisenssin vaativan koehypyn. Nyt minulla on Suomen Ilmailuliiton A-lisenssi, eli voin hypätä itsenäisesti ilman kouluttajaa ja saan valvoa ja tarkastaa oppilaan päävarjon pakkaamista.

Mihin asti haluat edetä harrastuksessa?

- Aion suorittaa B-, C- ja D-lisenssit. Joskus tulevaisuudessa haluaisin kouluttaa laskuvarjohyppääjiä.

Jännitkö yhtään hyppäämistä?

- Hyvän koulutuksen ansiosta en jännittänyt ensimmäistä hyppeä, mutta jos on pitkä tauko edellisistä, olen hiukan jännittänyt ja hiljainen. Koneessa pahin jännitys kuitenkin häviää.

Miten korkealta hyppäät?

- Jyväskylän Laskuvarjokerhon Cessna 182:n huippukorkeus on 4000 metriä. Kone on keltainen, ja sitä sanotaan banskiksi! Hyppäjien maksimisuorituskorkeus on 3500 metriä.

Kuinka kauan kestää päästä alas?

- Vapaa pudotus maahan tuosta korkeudesta kestää vain 50 sekuntia. Varjo on avattava viimeistään tuhannessa metrissä, ja siitä liitely alas kestää noin viisi minuuttia.

Mitä laskeutumisen aikana ehtii miettiä?

- Keskityn suoritukseen. Silloin muut ajatukset kaikkoavat.

Mitä vaiheita hyppeyn sisältö?

- Suoritus alkaa, kun tullaan kentälle. Ensin ilmoitetaan torniin, aktivoidaan vaara-alue ja tarkastetaan tuulen suunta ja voimakkuus ja päätetään hyppeylinjat. Sitten tarkastetaan varjopaketti, korkeusmittari ja muut varusteet. Sen jälkeen sovitaan muiden hyppääjien kanssa ”pokat”, eli kuka hyppeää missäkin korkeudessa, mikä on uloshyppyjärjestys ja suoritus

ja nimitään maahenkilö. Lisäksi sovitaan, mitä temppuja hyppeäjät tekevät ilmassa, missä korkeudessa puretaan ja mihin suuntaan kukin liukuu. Vasta sitten mennään koneeseen.

Mikä on tärkeintä hyppeyn onnistumisen kannalta?

- Se, että kaikki turvallisen hyppeyn kannalta olennainen on tehty ja suoritus käyty läpi jo maassa. Lisäksi oikea taivutus ja rentoutuminen. Kun ne osaa, pääsee stabiiliin asentoon. Silloin varjo on helppo aukaista. Taivutusta harjoitellaan heti hyppeyuran alussa alkeiskurssilla.

Laskuvarjohyppeyn sisältö vaaroja, eikö?

- Laji on lähtökohtaisesti turvallinen, ja kaikki tehdään riskien ehkäisemiseksi. Esimerkiksi kolme ensimmäistä hyppeä ovat ns. radiohyppejä, jolloin hyppeäjällä on radioyhteys kouluttajaan. Lisäksi kuusi ensimmäistä hyppeä tapahtuu pakkolaukaisulla.

Mikä on hyppeyn vaarallisen vaihe?

- Suurimmat mokat saatetaan tehdä jo maassa, kun hyppeäjä pakkaa varjoaan ja tarkastaa varusteita. Tai jos hyppele lähde-tään liian kiireellä. Myös jatkuva korkeuden tarkkailu vapaapudotuksessa on ensiarvoisen tärkeää.

Mitä varusteita hyppeäjä tarvitsee varjon ja korkeusmittarin lisäksi?

- Ainakin kypärän. Monet käyttävät myös suittia eli pukua. Lisenssihyppeäjien asu on vapaa, ja kesällä voi hyppeä vaikka sortseissa ja hupparissa.

Paljonko harrastus maksaa?

- Vähemmän kuin luulisi. Alkeiskurssin hinta on noin 400 euroa ja oppilas- ja lisenssihyppeyksi pari kolme kymppiä. Varusteisiin saa kulumaa rahaa, mutta vuokratavaroilla on pärjää.

Miten laskeutuminen onnistuu sinulta?

- Loppuveto on tehtävä oikeassa korossa, ja siinä on vielä hiomista. Muutaman kerran olen tehnyt mahalaskun ja saanut polvet mustelmille.

Mikä lajissa on parasta?

- Mahdollisuus kehittyä ja oppia koko ajan uutta. Hyppääjä ei ole koskaan valmis. □

KATRI LEHTONEN
syntynyt 1992

KOTIPAikka
Jyväskylä

AMMATTI
nuoriso-ohjaaja

KOULUTUS
kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto

HARRASTUKSET
laskuvarjohyppy,
luontovaellukset
ja patikointi

Motiivini

HARRASTAT LASKUVARJOHYPPYÄ. OLETKO RÄMÄPÄÄ?

Taidan olla. Minut on helppo houkuttaa kokeilemaan jotain uutta ja vähän hurjaakin, esimerkiksi basehyppyä ja siipipukua. Kalliokiipeilyä ja kartingia olen harrastanutkin.

MONTAKO LASKUVARJOHYPPYÄ SINULLA ON TAKANASI?

Noin seitsemänkymmentä. Olisin hypännyt enemmänkin, mutta koronan ja Tikkakosken kentän kiitotieremontin takia kuluva kausi jäi hieman vajaaksi.

MILTÄ VAPAA PUDOTUS TUNTUU?

Se tuntuu juuri siltä – vapaudelta.

Laiska, tyhmä vai saamaton?

Suomessa on noin 600 000 työikäistä ihmistä, joilla on puutteita perustaidoissa. Kun lukeminen, kirjoittaminen tai laskeminen takkuaa, työntekijä ohitetaan tai leimataan herkästi hankalaksi tyyppiä.

teksti Virve Järvinen kuvat Väinö Heinonen

Päivän ohjelma löytyy sähköpostista. Lähihoitaja **Reetta**, 27, on vastaanottanut esimiehensä viestin, mutta hän ei ole tutustunut sen sisältöön. Toisin kuin työtoverit, Reetta ei ole valmistautunut tulevaan mitenkään, ja siitä tulee epämurkka olo.

Viestin lukeminen tuntuu Reetasta turhalta, sillä luettu teksti ei jää hänen mieleensä. Lukeminen vie valtavasti aikaa, eikä Reetta aina ymmärrä lukemaansa. Kuten arviolta yhdellä kymmenestä suomalaisesta, Reetalla on oppimisvaikeuksia. Hänellä on hankaluuksia lukemisen ja kirjoittamisen sekä hahmottamisen kanssa. Lukivaikeus ja hahmotushäiriö ovat kehityksellisiä oppimisvaikeuksia. Toisin kuin vaikka huonoon nukkumiseen liittyvä muistamattomuus ja keskittymiskyvyttömyys, kehitykselliset oppimisvaikeudet eivät mene ohi.

- Kehitykselliset oppimisvaikeudet vaikeuttavat työelämässä pärjäämistä, sillä lähes kaikkiin työtehtäviin kuuluu nykyään tiedonkäsittelyä ja vaatimus jatkuvasta uudele oppimisesta, neuropsykologian erikoispsykologi **Johanna Nukari** Kuntoutussäätiöstä tietää.

Huonosti tunnettu

Oppimisvaikeudet ovat huonosti tunnettuja. Niitä hävetään ja piilotellaan, sillä tietämättömyys voi saada muut pitämään oppimisvaikeuksista henkilöä tyhmänä tai laiskana.

- Oppimisvaikeudet ovat taustaltaan neurobiologisia, eli niiden pohja on varhaisessa aivojen kehityksessä tai synnytyksen aikaisissa ongelmissa, Nukari täsmentää.

Ihminen ei itsekään välttämättä tunnista syytä vaikeuksiinsa. Hän saattaa esimerkiksi vain harmitella sitä, että häneltä kuluu töihinsä huomattavasti enemmän aikaa kuin työkaverilta. Erilaisuus voidaan kokea haittana silloinkin, kun työ luistaa.

- Opintoihin kuuluvat ryhmätyöt olivat minulle todella tuskaa. Muut pakersivat suunnitelmiansa kanssa, kun minä olin jo siirtämässä suunnitelmia käytäntöön. Tätä pidettiin rimalanaluksena, ja minut leimattiin laiskaksi, Reetta muistelee.

Hukattu resurssi

Opintoihin kuuluva käytännön harjoittelu sujui Reetalta kuitenkin loistavasti. Hän sai silti siitä surkean arvosanan, sillä hänellä ei ollut esittää työnsä tueksi kirjallista suunnitelmaa.

- Kun ihminen tekee töitä vahvuksiinsa nähden väärässä paikassa, hän hukkaa voimavarojaan, eikä työnantajakaan saa työntekijän parasta panosta käyttöönsä, Nukari toteaa.

Työntekijän mielenterveys on koetuksella, jos yrittää jatkuvasti tehdä parhaansa, mutta se ei riitä. Tunnistamatta jääneet oppimisvaikeudet voivat aiheuttaa uupumusta, masennusta ja ahdistuneisuutta ja johtaa väärään diagnoosiin.

- Oppimisvaikeuksia ei hoideta pelkillä masennuslääkkeillä, vaan järjestämällä työ, ympäristö ja tehtävät uudella tavalla, Nukari painottaa.

Työntekijä, jolla on lukivaikeus, voi saada vähemmän kirjallisen materiaalin käsittelyä vaativia työtehtäviä. Ympäristön hälystä häiriintyvälle voidaan tarjota oma rauhallinen työtila tai mahdollisuus kuulosuojaimiin ja sermeihin.

Vahvuudet käyttöön

Reetta työskentelee nuorten parissa vertaisohjaajana. Työ tarkoittaa nuorten rinnalla kulkemista, yhdessä oloa ja tekemistä. Työyhteisössä tehtävät on jaettu vastavuoroisesti tavalla, josta kaikki hyötyvät.

- Tykkään suunnitella ja järjestää tapahtumia, mutta kirjalliset työt jätän paremmin osaaville. Itsevarmuuttani lisää, kun saan tehdä asioita, jotka hallitsen. Se tuntuu työmotivaatioissa ja näkyy työn jäljessä, Reetta kertoo.

Reetta käyttää muistin tukena bujoa eli bullet journalia; päiväyriin, muistilistojen ja luonnonlehtiön yhdistelmää. Tavallinen kalenteri ei toimisi, mutta bujooon hän piirtää muistettavat asiat.

Tukea työkavereilta

Nukari muistuttaa, että muistin, lukemisen ja kirjoittamisen tueksi on olemassa digitaalisia apuvälineitä. Monet näistä sovelluksista ovat maksuttomia.

Sovellukset voivat esimerkiksi siistiä verkkosivut helpommin luettavaan muotoon ja muuttaa puheen kirjoitetuksi tekstiksi ja toisinpäin.

Apuvälineet eivät korvaa ymmärtäväisiä työkavereita. Reetan on vaikea hahmottaa aikaa. Kello puoli kaksi voi kääntyä hänen ajatuksissaan kahdeksi ja puoleksi, jolloin hän on paikalla puoli kolmelta, liian myöhään.

- Ihanat työkaverini kertovat minulle kellonajat yhteisellä, minun keksimälläni vitsillä: tule paikalle, kun pikkuväisäri on ykkösen ja kakkosen puolivälissä. □

DIGIAPUA

TEKSTI PUHEEKSI

Puhesynteesi muuttaa näytöllä olevan tekstin puheeksi. Tämä helpottaa kirjoitusvirheiden löytämistä.

PUHE TEKSTIKSI

Sanelu muuttaa puheen näytölle tekstiksi. Tekstin voi kuunnella jälkikäteen ja varmistua, että se on oikein.

NETTISIVUT SIISTIKSI

Lukunäkymä-toiminto siistii sekavat nettisivut. Se poistaa näkymästä, tekstin ympäriltä haittaavat tiedot.

KOHDISTA RIVI

Rivin kohdistus virtuaalisen viivaimen avulla tukee lukemista ja keskittymistä, kun vain osa tekstistä on kohdistettuna.

KOROSTUKSIA NÄKYMÄÄN

Asiakirjojen työkalut mahdollistavat omien muistiinpanojen ja korostusten tekemisen näkymään. Tämä helpottaa muistamista.

Lähde: smaly.fi

– Työkaverini
kertovat minulle
kellonajat.

Tunnista oppimisvaikeudet

LUKEMISEN VAIKEUS tekee lukemisesta hidasta. Sama virke pitää lukea usein uudelleen, jotta siihen tulee tolkkua. Pitkät sanat ovat hankalia lukea, ymmärtää ja ääntää. Sanoihin tulee virheitä, ja kirjaimet ja numerot vaihtavat paikkaa. Itse luettua tekstiä on vaikea ymmärtää, mutta toisen ihmisen lukemana teksti muuttuu selkeäksi.

KIRJOITTAMISEN VAIKEUS saa kirjaimet ja numerot vaihtamaan paikkaa. Tekstistä voi puuttua kirjaimia, ja saman kuuloiset äänteet mennä sekaisin: esimerkiksi d-kirjaimesta tulee t, ja pehmeä b ja kova p sekoittuvat. Välillä on vaikea tietää, tuleeko sanaan yksi vai kaksi aa:ta tai k-kirjainta.

LASKEMISEN VAIKEUS voi näkyä vaikeutena ymmärtää tai nimetä matemaattisia käsitteitä tai tehtäviä. Numeroiden ja matemaattisten symboleiden tunnistaminen ja kopioiminen on hankalaa, samoin laskutehtävissä eteneminen.

HAHMOTTAMISEN VAIKEUS eli hahmotushäiriö vaikeuttaa avaruudellisten suhteiden, suuntien ja osista muodostuvien kokonaisuuksien hahmottamista. Yksityiskohtien erotelu, kuvallinen muistaminen ja mielikuvitusta vaativat tehtävät tuntuvat vaikeilta. Kartat ja rakennuspiirustukset ovat vain viivoja paperilla, eikä esimerkiksi suunnistaminen tahdonnistua. Ajan hahmottaminen voi olla hankalaa.

Lähde: eoliitto.fi ja terveyskirjasto.fi

MUISTIN, LUKEMISEN JA KIRJOITTAMISEN tueksi on olemassa digitaalisia apuvälineitä, mutta muistin tukena toimii myös bujo eli bullet journal: päiväyriin, muistilistojen ja luonnoslehtiön yhdistelmä.

Mitä tapahtuu pommin jälkeen?

METSÄTEOLLISUUS RY TIPUTTI lokakuun alussa pommin, kun se ilmoitti irtautuvansa työehtosopimusneuvotteluista. Jatkossa alan työehdoista neuvotellaan siis yritystasolla.

Mitä ajatuksia päätös herättää? Onko se lopun alkua keskitetylle neuvottelu- ja sopimuskulttuurille? Mitä tapahtuu palkoille ja muille työehdoille? Entä kuinka käy ay-liikkeen painoarvon? Vastaajina kolme JHL:n edustajiston jäsentä perinteisiltä metsä- ja puunjalostuspaikkakunnilta.

TULEEKO MIELEESI KYSYMYKSIÄ,
jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiivi-palaute@jhl.fi

Marjo Justén
pääluottamusmies
RAUMA

Eka ajatukseni oli: ei voi olla totta! Suomessa on ollut toimiva neuvottelujärjestelmä, ja aina osapuolet ovat päässeet sopuun. Nytkö se päättyy? Jäsenistö on reagoinut samoin. He kyselevät, eikö edes nykyinen palkkataso säily.

Nyt tullaan nipin napin palkalla toimeen, jos työ on kokoaikaista. Jatkossa tanssitaan työnantajan pillin tahtiin, silpputyö lisääntyy ja joudutaan tinkimään monista tesseissä sovitusta asioista, kuten vanhempainvapaista ja työsopimuslakia paremmista vuosilomista.

Hyvinvoiva työntekijä tekee tulosta, ja pelkään, että työnantajat unohtavat sen. Jatkossa kehitys voi johtaa myös yleissitovuuden murtumiseen ja ammattiliittojen aseman heikkenemiseen.

Timo Villberg
työsuojeluvaltuutettu
VALKEAKOSKI

Valkeakoskella UPM on jo saneerannut ison osan tuotannostaan pois, ja Metsäteollisuuden vetäytymispäätös on suora jatke sille.

Eikä asia jää tähän, vaan tauti leviää muille sopimusaloille. Siksi ay-liikkeen olisi syytä pitää hiukan isompaa ääntä tehdystä ratkaisusta.

Yritys- ja työpaikkakohtainen sopiminen tulee väistämättä joltamaan palkkojen pienenemiseen. Muistutan, että jo nyt työnantaja voisi maksaa tessejä paremmin, mutta se ei maksa.

Kunnissa neuvottelujärjestelmä tuskin ihan heti muuttuu. Akuutimpi uhka ovat ”innovatiiviset” kunta-työnantajat ja niiden harjoittama työehtoshoppailu. Siitä Oulu, Rauma ja Turku ovat surullisia esimerkkejä.

Airi Tauriainen
pääluottamusmies
LAPPEENRANTA

Ihan ensimmäinen ajatukseni oli ärtymys, sitten melkein raivo. Tähänkö ollaan tultu ja millä alalla seurataan Metsäteollisuuden esimerkkiä?

Kunta-alalla neuvottelu- ja sopimuskulttuuri on ollut ainakin tähän asti varsin toimiva, mutta entä jatkossa?

Uhkana on, että ammattiliittojen painoarvo laskee nykyisestä ja liitoilla on entistä suurempi työ pitää kiinni jäsenistöstä. Ja mikäli tulevaisuudessa mennään kohti nappikohtaista työehdoista sopimista suoraan työpaikoilla, vain kovaäänisimmät ja vahvimmat pärjäävät.

Eikö ammattiliitoilla olisi nyt asiallisen, mutta ei hyökkävän, ulostulon paikka? Muuten lähtee uskotavuus ja sen myötä myös jäsenet.

Uppslukad av Hangö

Jobbet som museimästare har visat Kim Kidron hur ytliga kunskaper han haft om sin hemstad.

text Marina Wiik foto Patrik Lindström

Förlåt, vi har stängt på måndagar. Kom tillbaka i morgon! Museimästaren **Kim Kidron** visar vänligt men bestämt några besökare på porten.

En uppstoppad örn som hänger i taket svajar till. Den hör egentligen inte till Hangö museums nuvarande utställning om förlista vrak, men har fått stanna kvar på tilläggstid.

- Fågeln är svår att transportera utan att vingpennorna tar skada och så är den ju också lite ståtlig, säger Kidron.

Museimästare har en mångsidig arbetsbeskrivning. Kidron deltar bland annat i planeringen och förverkligandet av nya utställningar, sitter i biljettkassan samt sköter transporter.

Han är också huvudansvarig för museets fotoarkiv med över 50 000 bilder. Jobbet med att digitalisera dem och föra in dem i en databas tar inte slut i första taget.

- Vi är bara tre anställda så alla rycker in där det behövs. På en större arbetsplats kunde jag kanske gömma mig i en källare utan att behöva ha så mycket kundkontakt, säger Kidron med en stänk ironi.

Under coronaepidemin har hans kollegor, museichefen och amanuensen, i regel jobbat på distans. Kidron har varit på kontoret och bland annat svarat på frågor från journalister, forskare och ordsbor.

- För några månader sedan ville en kille veta mera om en stuga han köpt i Lindnäs. Det visade sig bland annat att det tidigare funnits en såg på tomten. Sågens ägare blev senare en känd handelsman och bodde i ett av stadens första stenhus.

Kidron fascinerar av hur till synes separata detaljer hänger ihop och bildar komplexa historiska sammanhang.

- Ju mer jag lär mig, desto tydligare inser jag hur ytliga kunskaper jag haft om min hembygd.

Trevliga transportuppdrag

Kidron har studerat historia vid Åbo Akademi och jobbat som bland annat fångvakt, sjåare och sjöman. Han blev erbjuden att bli museimästare när företrädaren bytte jobb.

Kidron övervägde svaret noga, men har inte ångrat sig.

- Jag har trevliga kollegor och får utforma mina dagar ganska fritt. Det största minuset är avståndet till mina vänner i Åbo.

Som museimästare måste man vara uppfinningsrik, kunna samarbeta med olika slags människor och ha ett personligt intresse för historia. Resvana är också ett plus, eftersom museer lånar ut rekvisita och utställningsobjekt till varandra.

– Ibland hajar jag till: Vänta lite, jag var ju inte där.

SKATTER ur havets djup presenterar vrak som sjunkit utanför Hangö och föremål från dem. På fotot syns navigeringsinstrument, bland annat en kompass från 1700-talet.

MUSEIMÄSTARE Kim Kidron trivs med de mångsidiga arbetsuppgifterna på Hangö museum. Den fransk-tillverkade Hotchkisskanonen utanför museet är från förra sekelskiftet och användes av det finska kustförsvaret ännu på 1950-talet.

- Vitrinerna till den nuvarande utställningen hämtade jag till exempel från jordbruksmuseet Sarka i Loimaa. Montrar med konstant luftfuktighet fanns inte på närmare håll, säger Kidron. Han ser transportuppdragen som trevlig omväxling.

- När jag besöker andra museer får jag ofta idéer för vår egen verksamhet. Det är också givande att byta tankar med skråkollegor då jag i vardagen är ganska ensam om mina uppgifter.

Dammössa första donationen

Hangö nämns i sjöfartskällor redan på 1200-talet. Under århundradens lopp har orten bland annat inhyst en svensk garnison, merparten av de finska amerikamigranterna och en sovjetisk flottbas. Den ikoniska kexfabriken stängde 1940, men orten hade länge en livskraftig basindustri.

Hangö museum finns i en av stadens äldsta byggnader i Östra hamnen. Museet grundades 1909 och har en diger samling av bland annat bruksföremål, kläder och möbler. Föremålen kommer småningom att flyttas till samlingscentralen Leira, som finns i anslutning till Västra Nylands museum i Ekenäs.

Det första inskrivna föremålet är en dammössa från 1790-talet. Bland objekten finns också udda rariteter, som den blåvita näsduk som den svenska kaptenen Grafström i brist på flagga hissade upp i vad han trodde var stadshuset i december 1941.

- Föremålen har tagits emot med ganska låg tröskel. Vi har bland annat en mangel på flera hundra kilo på vinden i gamla kexfabriken, säger Kim Kidron.

Överskådliga helheter

Hangö museum har öppet sex dagar i veckan och lockar kring 3 000 besökare per år. På sommaren är besökarna ofta turister från Finland, Sverige och Tyskland. Övriga årstider är det främst ortsbor och skolklasser som har vägarna förbi.

Utrymmet på museet är begränsat och tills vidare saknas en basutställning. De flesta utställningarna kan härledas till tre huvudteman: hamnen, turismen eller industrin.

- Vi strävar efter att erbjuda överskådliga helheter med en del interaktiva inslag, som videokanoner eller pekskärmar. Urvalet ska väcka intresse snarare än erbjuda hela historien. Museet ska vara nåbart också för dem som har lite tid eller barn med sig.

Från sina år på museet kommer Kidron speciellt ihåg en utställning om slaget vid Rilax, eller snarare byggandet av den.

- Vi fick låna ett värdefullt 1700-talsskepp från Stockholm. Jag och fem andra försökte baxa in bjässen på 800 kilo i museet och fick ta loss både dörrar och mellanväggar. Jag glömmar aldrig museichefens min när hon övervakade förfarandet.

För närvarande är planerna för nästa års utställning, som ska handla om reseaffischer, i full gång. Kidron och hans kollegor har också börjat grunna på en jubileumsutställning i samband med Hangö stads 150-årsjubileum om fyra år.

Kidron påpekar att det bara är en bråkdel av personalens förberedelser och utredningar som syns i själva utställningen.

- Jag har till exempel läst in mig på 1930-talets Hangö till den grad att jag kan föra ett detaljerat samtal om ämnet med personer som var unga då. Ibland hajar jag till: Vänta lite, jag var ju inte där. □

Aito luonnonlapsi

Arja Koriseva sai uransa alussa monenlaista opastusta esiintymiseen. Häntä kehoitettiin esimerkiksi ottamaan mallia tv:n uutistenlukijoiden muodollisesta olemuksesta: asiallisuutta enemmän, iloisuutta vähemmän.

teksti Saija Heinonen kuvat Vesa Tyni

Koskaan ei laulajatartähti **Arja Koriseva** ole suostunut asettumaan pakotettuihin muotteihin. Sitä kyllä yritettiin 1980-luvun loppupuolella, jolloin hän tuli tangokuningatar-tittelin myötä myös tutuksi tv-kasvoksi.

– Kun tein Speden kanssa ohjelmia, tuli tosi monelta taholta neuvoja, miten televisiossa tulee esiintyä ja pukeutua. Olin tuon aikaiseen telkkariin liian eloisa ja nauroin paljon.

Uransa alkutaipaleella ollut nuorta naista kommentit miellyttivät. Spede vannotti häntä kuitenkin säilymään juuri sellaisena luonnonlapsena kuin hän ihka aidosti oli.

Hän suorastaan käski Korisevaa pitämään tiukasti kiinni omasta persoonastaan, antamatta kenenkään vaikutusta siihen. Näitä neuvoja hän on totellut.

– Olen rehellisesti juuri sitä, mitä olen. Aina ollut ja tulen aina olemaan.

Maaseudulla kasvanut Koriseva perusti ensimmäisen yhtyeensä *Siskokset ja Peräkylän pojat* 13-vuotiaana siskonsa **Eijan** kanssa.

Hän huomasi heti alussa, kuinka ihanalta tuntui tartuttaa yleisöön hyvää mieltä positiivisuudella, iloisuudella ja tietenkin musiikilla.

Arja Korisevan brändi syntyi jo tuolloin, ennen kuin sanaa edes tiedettiin. Se tuli luonnostaan, täysin ilman imagonmuokkausta tai markkinointikikkailua.

Mieluummin tylsä julkkis

Arja Koriseva on ollut jo yli 30 vuotta suomalaisjulkisten kermaa, mutta hänestä ei kohujuttuja ole saatu kaivettua kaivamallakaan. Miten se on onnistunut otsikkonälkäisen median kanssa?

– Eräs toimittaja kerran tivasi ja jankkasi, että nyt kyllä Arja kerrot itsestäsi jotain tosi herkullista, josta saadaan myyvät lööppitekstit, Koriseva kertoo vuosien takaista tapausta.

Hän jatkaa todenneensa, että en muuten varmana kerro. Se haastattelu päättyikin aika lyhyeen.

Toimittaja oli todennut, että Arja Koriseva menee ilmeisesti sitten kategoriaan tylsä julkkis.

Hän on aina osannut piirtää rajat sille, kuinka ison palan itsestään antaa julkisuudelle. Säännöt ovat selkeät.

Työ on julkista, ja siitä hän kantaa vastuun. Perhe ja koti ovat yksityisyyttä, joita hän haluaa vaalia. Esimerkiksi hänen vaatekaappiaan tai kotiaan on turha pyytää saada kuvata.

– Olen voinut olla samalla tavalla lojaali kaikille medioille, kun jo alussa luomiani toiveita on kunnioitettu.

Nykypäivänä julkisuudessa halutaan pysytellä lähes keinolla millä hyvänsä. Arja Koriseva ei näe sellaiseen tarvetta. Hän kuvailee suhtautuneensa julkisuuteen aina ammatillisuuden kautta, koska on tullut tutuksi nimenomaan työnsä ansiosta.

Hän on sitä mieltä, että suojellakseen itseään ja läheisiään pitää julkisuutta pystyä kontrolloimaan. Yhteistyön median kanssa täytyy tapahtua sääntöjen rajoissa.

– Vaikka minusta on tehty valtavasti juttuja, ja olen ollut paljon julkisuudessa, en ole koskaan oma-aloitteisesti nostanut itseäni mediassa esiin.

Työt ovat onneksi puhuneet puolestaan ja herättäneet mielenkiinnon. Arja Koriseva on kiintotähtenä säilynyt niin ihmisten muistissa kuin mediassa.

Hän kertoo, että on toki ollut hiljaisempia jaksoja, mutta silloinkaan ei hänen luonteellaan olisi soiteltu johonkin mediaan ja ehdotettu jutuntekoa.

– Pysyn kasassa oikein hyvin, kun erotan vapaa-ajan, työn ja toisaalta julkisuuden. Työssä päästän yleisön lähelle ja olen heitä varten. Mediassa en välttämättä niinkään.

Vielä me joku päivä halataankin

Arja Korisevan eräs suosion salaisuuksista on hänen lämpöä huokuva läsnäolonsa. Kun hän on töissä tanssilavakeikalla, konsertissa, musikaali- tai teatterilavalla, hän on sitä koko sydämellään ja sielullaan.

Työt eivät hänen kohdallaan pääty esiripun laskeutumiseen tai illan viimeiseen kappaleeseen. Hän menee jokaisen keikan jälkeen yleisönsä luo kuulemaan henkilökohtaisesti palautteet sekä moikkaamaan vanhoja ja uusia tuttuja.

– Olen tehnyt niin aina, ja aikaa siihen voi mennä toisinaan puolitoista tuntiakin. Olen saanut kuulla monia todella mer-

AIKAJANA

1979
Ensimmäinen orkesteri Siskokset ja Peräkylänpojat perustettiin.

1982
Klassisen laulun opinnot alkoivat Keski-Suomen Konservatoriossa.

1984
Pääsi ylioppilaaksi.

1989
Valmistui kasvatustieteiden maisteriksi ja kruunattiin Tangokuningattareksi.

1995
Esikoinen syntyi.

*–Työni on herätellä
ja liikutella ihmisissä
tunteita laidasta
laitaan. Iloa ja surua.*

– Korona on ravistellut meitä tajuamaan elämän yllätyksellisyyden ja rajallisuuden.

kittäviä elämäntapahtumia ja kohtaloita. Pidän sitä isona kunnian ja arvostuksen osoituksena.

Koriseva ymmärtää hyvin, että lyhyet ja toisinaan vähän pidemmätkin avautumiset saattavat olla ihmisille tosi tärkeitä. Musiikki on voinut laittaa tunteet lainehtimaan, ja siitä halutaan kertoa. Eikä tarinoihin tarvitse vastaukseksi löytää suuria sanoja. Usein kuunteleminen ja myötäeläminen riittävät.

– Ja halaus, sitä moni pyytää. Koronapahallinen on laittanut tuon tavan luonnollisesti tauolle. Mutta vielä me rutistetaan kunnolla joku päivä senkin edestä, Korisevan tuttu tarttuva nauru helisee.

Kevät vei, kevät toi

Arja Koriseva oli kevään korvalla yksi monista, joiden työkalenteri tyhjeni silmänräpäyksessä. Kesän tanssikeikat, konsertit ja Menopausi-musikaalin esitykset joko peruuntuivat kokonaan tai siirtyivät hamaan tulevaisuuteen.

Hänen peruspositiivinen elämäntapamuksensa pehmeni kevään totaalista stoppia. Hän ei jäänyt vellomaan ja tuskastelemaan tilannetta. Surua ja huolta oli tietenkin paitsi työttömäksi jääneiden kollegojen, myös kaikkien muiden taloudellisista kolhuista kärsineiden puolesta.

– Taloudellisesti on monilla edelleen tosi vaikeaa. Itselläkin työt ovat ihan sirpaleina siellä täällä, eikä ole mitään säännöllistä kuukausipalkkaa. On opeltava suhteuttamaan entistä paremmin tulot ja menot.

Koriseva lohduttautui ajatuksella, että kaikkein pahimman vaiheen on pakko olla vain väliaikaista. Mielessä kävi, että joku voima pysäytti koko maailman pohtimaan, kuinka nyt jokaisen olisi syytä punnita omia arvojaan sekä itselleen ja läheisilleen parhaita valintoja.

– Viimeistään nyt huomattiin, ettei ole ollenkaan klisee sanoa, miten silmänräpäys voi kääntää maailman pääläelleen. Siinä ei auta vaikka olisi suunnitellut tarkatkin askelmerkit elämäänsä.

Jos kevät vei paljon, se myös antoi. Se antoi aikaa itselle ja voimautumiselle. Edellinen vuosi oli työntäyteinen 30-vuotisjuhlakiertueineen ja joulukonsertteineen.

Maaliskuun puoliväliin asti oli kalenteri täynnä harjoituksia ja esityksiä. Sen jälkeen aikaa oli sitten senkin edestä.

Arja Koriseva vetäytyi kotiinsa Toivakkaan ja janoi saada tehdä jotain fyysistä ja näkyvää.

– Sain paneuduttua kotona asioihin, jotka olivat muhineet ”teen sitten, kun on aikaa” -lokerossa, Koriseva kertoo.

Toiminnan naisena Koriseva opetteli esimerkiksi raivaussahan käytön. Lisäksi hän kunnosti ranta-saunan sopivasti äitienpäivälahjaksi vanhemmilleen.

Nauravatkin silmät vettyvät joskus

Eräessä Arja Korisevan varmasti tunnetuimmassa kappaleessa pyydetään katsomaan maailmaa enkelin silmin. Anna vinkki, miten siinä onnistuu.

– Taas tulee tämä sana: positiivisuus. Tai ehkä se on enemmän sellainen mielenasenne. Vaikka ei kukaan täältä selviä ilman myös niitä mustia päiviä ja hetkiä.

Arja Koriseva on varma, ettei maailmasta löydy yhtään ihmistä, joka olisi täysipäiväisesti tai aina-kaan täysipäiväisesti sataprosenttinen iloinen ja positiivinen. Tai sitten valehtelee sekä itselleen että muille.

Työssään ja esiintyessään Koriseva kuitenkin siihen pyrkii. Ja on onnistunut, ilman teeskentelyä tai valheellisuutta.

– Totta on, että esiintyessä minut on opittu tuntemaan iloisuudesta, positiivisuudesta ja naurusta. Ja se on kyllä ihan aito työminä.

Hänen on aina ollut helppo lähteä keikalle, kun ihmiset jo etukäteen tietävät, että tämä nainen ei tule töihin pahalla päällä.

Fanit, jotka ovat eläneet taiteilija-Korisevan mukana vuosikausia, jopa vuosikymmeniä, tietävät, että hänessä elää kuitenkin vahvana myös hyvin herkkä puoli. Kyyneleet nousevat silmiin helposti.

Rehellisyyden nimissä Koriseva myöntää, että joskus on ollut haikeaa lähteä esimerkiksi perhejuhlista keikalle, kun muut vielä jatkavat.

– Olen lähtenyt töihin lukuisista tilaisuuksista, joihin olisin halunnut jäädä. Mutta se on yksi monesta ammatinvalintakysymyksestä.

Vapaa-ajasta, unen määrästä ja ennen muuta perheen yhteisestä ajasta laulajatar on aina pitänyt huolen. Niille ja omasta hyvinvoinnista huolehtimiselle on löydettävä aikaa. Niin myös tänä syksynä, kun urakaari näyttää jälleen hurjaa suuntaa ylöspäin.

– Saattaa olla valtava yllätys, kun paljastan, että työni ulkopuolella elän ihan normaalia elämää. Kaikkine tunne- ja väriskaaloineen, Arja Koriseva sanoo ja ihan kuin silmissä tuikkisi vähän enkeliä. Nauru ainakin tulee sydämen pohjasta. □

1996

Naimisiin.

1999

10-vuotisjuhlakonsertti Hartwall Areenalla.

2001

Ensimmäinen tytär syntyi.

2006

Toinen tytär syntyi.

2020

Vain elämää -ohjelma

Motiivini

VIIHDTKÖ YKSIN?

Todellakin viihdyn ja myös tarvitsen sitä välillä. Nautin esimerkiksi automattoista keikan jälkeen, kun saa tavallaan nollata päänsä. Kukaan ei keskeytä, kukaan ei kysy mitään, ainoa työ siinä hetkessä on ajaminen.

ONKO TOTTA, ETTÄ TAKANASI ON YLI 2 MILJOONAA KEIKKAKILOMETRIÄ?

On totta! Ajaessa opettelen esimerkiksi laulun ja roolien sanoja. Kuuntelen usein eri esiintyjien vanhoja levytyksiä sillä korvalla, että monesti löydän ihania helmiä, joita haluan ohjelmistooni. Kuuntelen myös äänikirjoja ja podcasteja.

IDOLEITASI?

En ole ehkä kovin idoliuskollinen, mutta Barbra Streisandia olen kyllä ihailut aina.

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Sysmän JHL 380

Sääntöm. kevä- ja syyskokous 12.11. klo 18 Yhtenäiskoulun ruokalassa. Käynti ruokalaan Leppäkorventien puolelta, koulun takaa. Keskustellaan myös yhdistyksen lakkauttamisesta. Kahvitus.

Vihdin kunnalliset JHL 300

- Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 18 Virastotalolla, A-sisäänkäynti, Asementie 30, Nummela. Asialistalla vuoden 2021 talous- ja toimintasuunnitelmat, ajankohtaiset asiat ym. Tarjolla pientä purtavaa.
- Yhd. järjestää pikkujouluristeilyn 4.-5.12. Viking Gracella, ei maihin-nousua, lähtö Turusta klo 20.15. Ilm. 4.11. mennessä 044 027 3007 arkisin klo 17-18.

Helsingin opetustoimen henkilöstö JHL 133

Sääntöm. syyskokous 17.11. klo 17 Pasi-lassa, Junailijankuja 3. Kahvitarjoilun vuoksi sit. ilm. 10.11. mennessä jhl133hallitus@gmail.com. Mahdollisista muutoksista kokouksen järjestämiseen liittyen ilmoitetaan jhl133.fi.

Helsingin yliopistollisen keskussairaalan henkilökunta JHL 035

Sääntöm. syyskokous 18.11. klo 17 alkaen HTY-talossa, Paasivuorenkatu 5, Helsinki. Kokouksessa käsitellään mm. yhd. hallituksen jäsenten vahvistaminen, toiminnan- ja varatoiminnan-tarkastajien valinta, HUS JHL yhteis-järjestön edustajiston täydennys-valinnat, HTY:n edustajiston valintojen vahvistaminen, kokousten koolle-kutsumistavasta ja ajasta päättämi-nen. Ilm. ennakolta 9.11. mennessä jaana.saares@gmail.com tai hykshkn@outlook.com, ilmoita samalla myös ruoka-aineallergiat. Koronan mahdollisesti aiheuttamista rajoituksesta tai muutoksista ilmoitamme yhd. kotisivuilla www1.jhl035.org sekä Facebook-sivustollamme [@jhl035](https://www.facebook.com/jhl035).

Ennakolta ilmoittautuneille ilmoitam-me mahdollisista muutoksista myös heidän ilmoittamiinsa yhteystietoihin. Kahvitarjoilu.

Riihimäen kunnalliset JHL 260

Sääntöm. syyskokoukseen 19.11. klo 18 Ingafähen, Länsitie 15, Riihimäki. Ilm. ruokailun (ilmoita myös erityisruoka-valiosi) ja turvallisuusohjeiden varmistamiseksi 6.11. mennessä laura.kankus@riihimaki.fi.

Tie-Infra Etelä-Suomi JHL 002

Sääntöm. syyskokous 19.11. klo 18 Kiljavalla, Kotorannantie 49, Kiljava. Ilm. ruokatarjoilun takia 12.11. mennessä tieinfra.etelasuomi@gmail.com tai tekstiviestillä 040 185 6459.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimen hoitohenkilöstö 398

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 17 ravintola Vltavassa, Elielinaukio 2, Helsinki. Käsitellään sääntömääräiset asiat, mm. toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2021. Mahdollisuus myös Skype-osallistumiseen. Kokoukseen fyysisesti osallistuville yhd. tarjoaa illallisen. Kerro ilmoittautu-essasi jäsennumerosi ja sähkö-postiosoitteesi Skypelinkkiä varten. Kokoukseen fyysisesti osallistujien ilm. 5.11. mennessä, Skypellä osallistu-jille ilm. 16.11. mennessä 041 533 7259 tai pirkko.makela@hotmail.fi.

Lahten JHL 048

Sääntöm. syyskokous 25.11. klo 17 Kotiniemi-maja, Kotiniemenkuja 31, 15230 Lahti. Ilm. toimistolle 23.11. mennessä 050 369 9920 tai jhltoimisto@gmail.com.

Vantaan JHL 865

Sääntöm. syyskokous 24.11. klo 18 Tikso-Kellarissa, Unikkotie 17, Vantaa. Ilm. ennakolta 16.11. mennessä vantaanjhl@gmail.com, ilm. yhteydes-sä ilmoita sähköpostiosoitteesi jos osallistut etäyhteydellä kokoukseen (Teams). COVID-19 mahdollisesti aiheuttamista rajoituksista tai muutoksista

ilmoitamme yhdistyksen kotisivulla ja yhdistyksen Facebook-sivustolla. Kahvitarjoilu alkaen klo 17.30.

Porvoon JHL – Borgå JHL 150

Sääntöm. syyskokous 30.11. klo 18 Cafe Cabriolessa, 2. krs, Piispankatu 30, Porvoo. Tarjoilu 17.30–18. Voit osallistua myös etäyhteydellä, lisät. liitteessä.

Pääkaupunkiseudun yksityisen sosiaali-, terveys- ja kasvatustalouden henkilökunta JHL 141

Sääntöm. syyskokous 11.11. klo 16.15 Hotel Arthurissa, Vuorikatu 19, Helsinki. Aloitetaan ruokailulla, varsinainen kokous alkaa klo 17. Vahvistetaan luottamusmiehet ja valitaan hallituksen varajäsen.

Uppinniemen yhdistys JHL 780

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 18 etäyhteydellä. Linkin ja lisätiedot saat laittamalla yhteystietosi osoitteeseen jasu.karjalainen@gmail.com.

Palmia Oy:n JHL 172

Sääntöm. syyskokous 16.11. klo 17.30 Scandic Hämeenlinna Cityssa, Raatihuoneenkatu 11, Hämeenlinna. Kokoukseen osallistujien kesken arvonta. Ilm. jhl172sihteeri@gmail.com tai 050 388 6538. Ilmoita myös mahdollisista ruoka-aineallergioista.

Lahten seudun teknisen alan työntekijät JHL 204

Sääntöm. syyskokous 25.11. klo 16.30 SDP-salissa, Hämeenkatu 7, Lahti.

Itä-Suomi

Kaavin kunnalliset työntekijät JHL 706

Sääntöm. syyskokous 10.11. klo 16 Iso-Oskarin kokoustilassa, Kaavintie 5, Kaavi. Kahvitarjoilu.

Puumalan JHL 755

Sääntöm. syyskokous 16.11. klo 17 kahvila Kuittisessa, Keskustie 13, Puumala.

Pohjois-Savon erityispalvelujen ammattiyhdistys JHL 125

Sääntöm. syyskokous 17.11. klo 17.30 hotelli Jahtihovissa, Snellmaninkatu 23, Kuopio. Kahvitarjoilu. Ilm. tekstiviestillä 13.11. mennessä 044 280 2623/Milja.

Meijän sote JHL 212

Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 17.30 ja pikkujoulu klo 19 hotelli Kimmelissä, Itäranta 1, Joensuu. Kokoukseen ja pikkujouluun osallistuville illalliskortti maksuton. Vain pikkujouluun osallistuville ja aveceille illalliskortti 34€.

Servica JHL 863

Sääntöm. syyskokous 24.11. klo 17 Hatsalan koululla, Opistotie, Kuopio. Kahvitarjoilu klo 16.30.

Sisä-Savon JHL 233

Sääntöm. syyskokous 13.11. klo 17.30 Suonenjoella, Lammikkotie 1. Tarkemat tiedot löytyvät myöhemmin yhd. kotisivuilta sisasavo.jhlyhdistys.fi.

Kaakkois-Suomi

Länsi-Saimaan JHL 466

Sääntöm. syyskokous 5.11. klo 18 Savitaipaleen Yritystalolla, Kievarintie 1, 54800 Savitaipale. Toimihenkilöiden (puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet) ja luottamusmiesten valinta vuosille 2020–21 sekä muut mahdolliset asiat.

Raideammattilaisten osasto 32 JHL 1032

Sääntöm. syyskokous 13.11. klo 18.30 ravintola Mei Lokissa, Keskiäkatu 4, Kouvola.

Raideammattilaisten osasto 9 JHL 1009

- Sääntöm. syyskokouksen 28.11. klo 12 Pieksämäen ABC liikenneasemalla, Vehkanotko 2, Pieksämäki.
- Jouluruokailu 12.12. klo 17 ravintola Taicassa, Keskuskatu 16 B, Pieksämäki. Ilm. 30.11. mennessä 044 013 1339.

Oulu

Oulun yliopistolaiset JHL 734

Sääntöm. syyskokous 19.11. klo 16.15 ravintola Kastarissa, Linnanmaa, Pentti Kaiteran katu 1, Oulu. Luottamusmiesvalintoja ja hallituksen täydentämistä vuodelle 2021. Tarjoilujen vuoksi sit. ilm. 11.11. mennessä helena.karjalainen@oulu.fi tai 040 961 4945 (tekstiviesti). Ilm. samalla mahdollinen erityisruokavalio. Kokoukseen voi osallistua myös etänä Teamsin kautta, ilm. jos haluat sen mahdollisuuden.

Oulun kaupungin toimen- ja viranhaltijat JHL 379

Sääntöm. syyskokous 30.11. klo 17 SAK:n aluepalvelukeskuksen kahviossa, Mäkelininkatu 31, 5. krs, Oulu. Osallistuneiden jäsenten kesken arvomme 5kpl Starin elokuvalippuja. Kahvitarjoilu. Seuraamme koronatilannetta ja mahdollisista muutoksista ilmoitamme kotisivuilla oulu379.jhlyhdistys.fi.

Yksityisten alojen JHL 149

Sääntöm. kevätkokous ja syyskokous 13.11. klo 18 De Gamlas Hem -ravintolassa, Kirkkokatu 54, Oulu. Ruokatarjoiluun järjestämiseksi sit. ilm. 5.11. mennessä yhd. kotisivuilla jhl149.jhlyhdistys.fi. Hallitus kokoontuu samassa paikassa klo 17.

Oulun seudun aluehallinnon yhdistys JHL 784

Sääntöm. syyskokous 13.11. klo 16.30 alkaen Viikinkiravintola Haraldin Tor-kabinetissa, Kirkkokatu 16, Oulu. Kokouksen jälkeen jatkamme päivällisellä. Ruuat tilataan kokouksen alussa, joten olkaahan ajoissa paikalla. Ruokailun vuoksi ilm. 5.11. mennessä elisa.virta@ely-keskus.fi.

Julkisten ja hyvinvointialojen Oulun yhdistys JHL 334

Sääntöm. syyskokous 20.11. klo 18 Viiniholvikabinetissa, Kauppuriinkatu 24 A, Oulu. Ruokailun vuoksi ilm. 11.11. mennessä jari.tilus@gmail.com tai 0400 861 184.

Pohjanmaa

Kristiinankaupungin JHL – Kristinestads JHL 222

- Sääntöm. syyskokous sekä pikkujoulu jouluruokineen 20.11. klo 18 kasvihuone-ravintola Lind's kökissä, Bäcklidvägen 476, Närpiö. Sit. ilm. 11.11.20 mennessä tekstiviestillä 040 867 3752. Viiden euron paketti mukaan. - Stadgeenligt höstmöte och lillajulsfest med julmat i Lind's kök 20.11 kl. 18. Bindande anmälan före 11.11 med sms till Lilian 040 867 3752. 5€ present med.

Vaasan kaupungin kunnalliset JHL 127

Sääntöm. syyskokous etäkokouksena (Teams) 24.11. klo 18. Saadaksesi kokouslinkin ilm. sähköpostiosoitteesi puheenjohtajajhl127@gmail.com viim. 18.11. Margot Nyros aluetoimistosta on mukana kokouksessa.

Satakunta

Kokemäen kunnalliset JHL 472

- Sääntöm. kevätkokous 4.11. klo 18 Ravintola Vanha Silta, Tulkkilantie 26, Kokemäki. Kevätkokouksen jälkeen jatketaan syyskokouksella. - Sääntöm. syyskokous 4.11. Ravintola Vanha Silta, Tulkkilantie 26, Kokemäki. Valitaan teknisten sopimuksen luottamusmiehen vuoden 2021 loppuun asti. Yhd. tarjoaa pitsan ja virvokkeen.

Nakkilan kunta-alan ammattiyhdistys JHL 374

- Yhd. pizzapäivät 11.–12.11. ravintola Vanha Kirjakauppa, Nakkila. Voit valita pizzaasi kolme täytettä, kuitaus paikalla olevaan vihkoon. Jäsenyys tarkistetaan eli jäsenkortti mukaan. - Sääntöm. kevät- ja syyskokous 23.11. klo 18 OP:n kokouksessa, Porintie 4, Nakkila.

Uvilan JHL 465

Sääntöm. syyskokous 12.11. klo 18 Friitalan yhdistystalolla, Koulukuja 17, Ulvila. Talousarvion ja toimintasuunnitelman 2021 hyväksyminen. Kahvitarjoilu.

Harjavalan kunnalliset JHL 272

Sääntöm. syyskokous 25.11. klo 17.30 Myllykatu 10, Harjavalta. Käsitellään mm. jäsenille suunnattua virkistystoimintaa v. 2021. Tarjoiluun vuoksi ilm. 19.11. mennessä 040 565 2751 (miehellään klo 15:n jälkeen) tai sari.romaa@harjavalta.fi.

Sisä-Suomi

Nokian JHL 105

Sääntöm. syyskokous 11.11. klo 18 Pikkupipurissa, Harjukatu 21, Nokia. Kahvitarjoilu. Talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 2021.

Tiealan yhdistys JHL 699

Sääntöm. syyskokous ja illanvietto 21.11. klo 14 Scandic Lahti Cityssa, Kauppakatu 10, Lahti. Yhdistysfuusio. Kokouksen päätteeksi ruokailaan ja vietetään yhteistä iltaa, johon voi osallistua myös puoliso/ystävä. Illanvieton ohjelma päätetään kokouksessa. Pidempimatkalaisten yhd. jäsenten yöpymisen kustantaa yhdistys. Lisät. maja-paikasta ja illanvietosta 040 524 2427.

Tampereen Sähkölaitos Oy henkilökunta JHL 120

Sääntöm. syyskokous 26.11. klo 16 Kalevankankaan työmaaruokalassa, Hautausmaankatu 6, Tampere. Kokouksessa kaikki valinnat. Kokous pyritään pitämään turvaväljällä noudattaen. Kahvi- ja voileipätarjoilu.

TieJHL Keski-Suomi 179
Sääntöm. syyskokous 21.11. klo 15 Viikinkiravintola Haraldissa, Kauppakatu 33, Jyväskylä. Ruokatarjoilu.

TieJHL Keski-Suomi 179

Sääntöm. syyskokous 3.11. klo 16.30–18 etäkokouksena Skype for Businessin välityksellä. Kokouslinkki toimitetaan ilmoittautuneille kokouspäivän aamuna. Päätetään toimintasuunnitelma, talousarvio ja yhd. toimihenkilöille maksettavat korvaukset. Osallistujien kesken arpajaiset. Ilm. 2.11. mennessä satu.aikionemi@oikeus.fi.

Valtakunnallinen

Oikeushallinnon toimihenkilöt JHL 785

Sääntöm. syyskokous 3.11. klo 16.30–18 etäkokouksena Skype for Businessin välityksellä. Kokouslinkki toimitetaan ilmoittautuneille kokouspäivän aamuna. Päätetään toimintasuunnitelma, talousarvio ja yhd. toimihenkilöille maksettavat korvaukset. Osallistujien kesken arpajaiset. Ilm. 2.11. mennessä satu.aikionemi@oikeus.fi.

Raideammattilaisten osasto 101 JHL 1101

Sääntöm. syyskokous ja pikkujoulu 21.11. klo 16–18, hallitus kokoontuu klo 14, Irish Pub Danny Boy, Matti Visanninkuja 15, Seinäjoki. Ilm. ruokailun takia 14.11. mennessä 040 866 1491 tekstiviestillä. Kokouksen jälkeen pidetään pikkujoulu. Ruokailu ja elävää musiikkia. Yksityistilaisuus kestää klo 18 asti, jonka jälkeen paikka on avoinna muillekin.

Varsinais-Suomi

Turun ammatillisen opetus-toimen henkilökunta JHL 495

Sääntöm. syyskokous 17.11. klo 17 Turun ammatti-instituutissa, Lemminkäisenkatu 14–18 B, Turku. Huom. Tilaisuuteen on mahdollista osallistua etäyhteydellä (Microsoft Teams). Mikäli haluat osallistua etänä, ilm. sähköpostitse aune-maarit.sauko@turku.fi.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin JHL 114

Sääntöm. syyskokous 18.11. klo 17 Tyks Naistenklinikan kirjastossa (U-sairaala 4. kerros), Kiinamylynkatu 4–8, Turku. Kokoukseen voi osallistua myös nettiyhteyden kautta. Sairaanhoitopiiriin ja 2M-IT:n luottamusmiesten vaalien vahvistaminen. Turvallisen kokouksien varmistamiseksi ilm. 12.11. mennessä. Ilmoitetaan sähköpostitse, jos kokous osallistujamäärän vuoksi siirretään suurempaan kokouksentilaan. Ilmoittautuessaasi kerro, osallistutko etänä linkistä lyyti.in/JHL_114_Syyskokous_2020. Lisät. janne.sjolund@tyks.fi.

Varsinais-Suomen kunta-alan ammattiyhdistys JHL 287

Sääntöm. syyskokous 18.11. klo 18 myöhemmin ilmoitettavassa paikassa. Kutsu jäsenistölle toimitetaan sähköpostitse ja se löytyy myös yhd. kotisivuilta jhl287.net. Muutokset koronan vuoksi mahdollisia.

Turun kunnantyoväen ammattiosasto JHL 25

Sääntöm. kevät- ja syyskokoukset 19.11. klo 18 ammattiosaston toimistolla, Tuureporinkatu 17 C, Turku.

Kasvatus- ja sivistysalan ammattilaiset JHL 065

Sääntöm. syyskokous 19.11. klo 18.30 Hansasalissa, Puutarhakatu 45, 20100 Turku. Valitaan luottamusmiehen, yhdistyksen puheenjohtaja ja toimihenkilöitä. Kokouksen jälkeen nautitaan iltapala. Ruokatarjoiluun järjestämiseksi ilm. tini.vehvilainen@turku.fi tai 040 162 7947 (miehellään tekstiviestillä) 12.11. mennessä, ilmoita samalla ruokarajoitteesi.

Lounais-Suomen infra JHL 671

Sääntöm. yhdistetty syys- ja kevätkokous 24.11. klo 18 Neste Lietossa, Haimiontie 25, Lieto. Kokouksessa on ruokatarjoilu.

Suur-Salon JHL 087

Sääntöm. syyskokous 10.11. klo 18 Salon seudun ammattiopistolla, Taitajankatu 6, Salo. Luottamusmiesten valintojen täydentäminen. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen.

V-S erityishuoltopiiriin työntekijät JHL 481

Sääntöm. syyskokous 17.11. klo 18 Paimion Nesteellä, Ajuritie 1, Paimio. Ruokatarjoilu. Ilm. 10.11. mennessä jaakkonen.paivi@gmail.com.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/lahta-tapahtuma

Mikäli haluat kokousilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan ”Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen”.

HALOO

Uudet työllisyystoimet: lyhyempi karenssi ja lisää palveluita

SUOMEN HALLITUS päätti syyskuun budjettiriihessä työllisyystoimista ja uudistuksista työllisyysasteen nostamiseksi. Muutoksia on tulossa muun muassa työttömien karensseihin, työnhakuveloitteeseen ja työ- ja elinkeinotoimiston palveluihin. Myös eläkeikää lähestyvien nk. eläke- tai työttömyysputken lakkautus on ollut tikun nokassa.

Samalla hallitus antoi työmarkkinaosapuolille toimeksiannon, jonka tavoitteena on vähentää yli 55-vuotiaiden varhaista työelämästä poistumista ja saavuttaa vähintään 10 000 työllisen lisäys vuoden 2029 loppuun mennessä. Työmarkkinaosapuolilla on aikaa marraskuun loppuun. Jos toimeksianto ei johda asetettuihin tavoitteisiin, hallitus linjaa tarvittavat toimet joulukuussa. □

MÄÄRÄLLINEN TYÖNHAKUVELVOITE

Työntekijä veloitettaisiin hakemaan nollasta neljään työpaikkaa kuukaudessa. Määrä vaihtelisi työttömän työkyvyn ja asuinalueen työtilanteen mukaan. Lähtökohtana on kuitenkin neljän työpaikan hakeminen. Työnhakija päättää itse haettavat työpaikat, joiden tulee olla sellaisia, että hakijan on realistista saada hakemansa paikka. Työnhausta raportoidaan kerran kuukaudessa te-toimiston sähköisessä palvelussa.

HUOMAUTUS ENNEN KARENSSIA

Jos työnhakija ei jonain kuukautena pystyisi osoittamaan hakeneensa riittävää määrää työpaikkoja, hän saisi ensin huomautuksen. Jos sama toistuu seuraavassa kuussa, seuraa työttömyysetuuden väliaikainen katkaisu eli karenssi. Ensimmäinen rike johtaa viiden päivän ja seuraava kymmenen päivän karenssiin. Pisin karenssi eli 45 päivää tulisi, jos työtön itse irtisanoutuu tai kieltäytyy varmasta työpaikasta.

YKSILÖLLISTÄ OHJAUSTA

Te-toimistosta otettaisiin yhteyttä työttömään viiden arkipäivän kuluessa työnhaun alkamisesta. Sen jälkeen te-toimiston tapaamisia työnhakijan kanssa olisi kahden viikon välein ensimmäisten kolmen työttömyyskuukauden ajan. Sitten tapaamisväli olisi kolme kuukautta. Jos työttömyys jatkuu puoli vuotta, tapaamisia olisi kolme kuukaudessa. Kuukauden kestävä tiivis palvelujakso seuraisi aina kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen. Tapaamiset voivat olla etätapaamisia.

PALKKATUKI YKSINKERTAISEMMAKSI

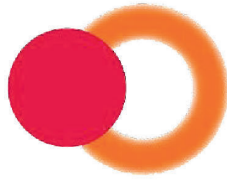
Palkkatukisäännöksiä yksinkertaistettaisiin asettamalla tukitaso työttömyyden pituudesta riippumatta 50 prosenttiin. Uudistuksen tavoitteena on lisätä merkittävästi palkkatuen käyttöä yrityksissä. Osa-työkykyisten palkkatukitaso nousisi 70 prosenttiin, ja erityisesti heidän palkkatukijaksoonsa sidottaisiin tiiviisti muut työllistymistä edistävät palvelut. Samalla turvattaisiin kolmannen sektorin nykyiset työllistämisehdot.

Saana Siekinen
SAK:n Työ ja turva -osaston johtaja

YLI 55-VUOTIAIDEN työssä jaksamisessa ja jatkamisessa keskeistä on työssäkäyntiä tukevat toimet työpaikoilla. Työkyvyn ongelmiin on puututtava ajoissa ja tuettava työntekijän vaikka osittaista työssä jatkamista. On myös syytä pohtia, millaisia kannustimia työnantajalla on pitää yli 55-vuotiaat työelämässä. Työttömäksi jääneille on tarjottavat kunnolliset työvoimapaikat heti työttömyyden alusta lähtien. SAK:n keskeisin tavoite on turvata eläkeikää lähestyvien työttömien toimeentulo ja arvokas päätös pitkälle työuralle.

LUE ASIASTA LISÄÄ Valtioneuvosto:
vnk.fi, hakusana työllisyystoimet

Koronalakeihin ehdotetaan jatkoa vuoden loppuun

Viime keväänä työttömyysturvalakiin tehtiin runsaasti määräaikaisia muutoksia. Osa niistä jatkettiin jo kesällä. Nyt hallitus on esittänyt, että myös muiden poikkeusten väliaikaista voimassaoloa jatketaan vuoden vaihteeseen saakka. Esitetyt muutokset koskisivat sovitellun päivärahan suojaosaa, yrittäjien tulojen sovitte-
lua, liikkuvuusavustusta, erityistä sovittelujaksoa sekä mahdollisuutta maksaa päivärahaa ilman päätöstä.

Tällä hetkellä muutosehdotukset ovat vielä hallituksen pöydällä, josta esitys menee edelleen eduskunnan käsittelyyn.

Voit lukea työttömyyskassan nettisivuilta lisää lakimuutoksista.

Enimmäislaskuri pysähdyksissä

Väliaikaisen lakimuutoksen johdosta ajalla 1.7.–31.12.2020 ei kenelläkään kerry päiviä

enimmäisaikalaskuriin. Kesäkuun loppuun asti muutos koski vain lomautettuja.

Lakimuutoksen seurauksena ei lisäpäiville ole siirtynyt yhtään hakijaa, myöskään Kelan työmarkkinatuella ei ole pudonnut kukaan. Enimmäisaika ei siis ole kenenkään kohdalla täyttynyt.

Päivärahan hakeminen koronakaranteenin ajalta

Jos olet kokonaan työtön, jatka päivärahan hakemista normaalisti. Mikäli itse sairastut, voit hakea sairauspäivärahaa Kelasta. Sairauspäivärahan omavastuuajan maksaa työttömyyskassa.

Työssäkäyvälle karanteeni voi aiheuttaa ansionmenetystä, jolloin Kelasta on mahdollista hakea tartuntatautipäivärahaa. Ilmoita päivärahahakemuksessa, jos olet hakenut tai saat tartuntatautipäivärahaa, koska se on ansiopäivä-

rahasta vähennettävä etuus. Joskus työnantaja voi maksaa myös täyden palkan karanteenin ajalta. Tällöin täytetään normaalisti työpäivät ja -tunnit hakemukseen.

Jos olet esimerkiksi työnhakuvalmennuksessa, työkokeilussa, uravalmennuksessa tai osallistut kuntouttavaan työtoimintaan ja sinut määrätään karanteeniin - etkä näin ollen pääse osallistumaan TE-palveluusi - merkitse hakemukseen kyseisten päivien kohdalle *työtön*. Ilmoita hakemuksen lisätietokohdassa, miksi et ole osallistunut palveluun. Esimerkiksi: *Karanteenissa koronan takia (ilmoita myös karanteeniaika) tai työkokeilupaiikka on suljettu koronan vuoksi.*

Työvoimakoulutuksessa ja omaehtoisessa opiskelussa olevien ei tarvitse merkitä hakemuksen poissaoloja. Työvoimakoulutuksen loma-ajat tulee kuitenkin ilmoittaa normaalisti.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhl.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa 010 190 300 ja henkilökohtaisesti maanantai-torstai klo 10–14. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatkohakemuksen, sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

MINÄ

Ripeiden ratkaisujen Riitta

Hätäkeskuspäivystäjän työ on henkisesti kuormittavaa, ja siksi tilanne on osattava nollata työvuoron jälkeen. - Myös mahtavat työkaverit auttavat jaksamaan, sanoo Riitta Laine.

teksti Ulla Puustinen kuva Ester Van Dam

RIITTA LAINE
syntynyt 1978

KOTIPAIKKA
Oulu

AMMATTI
häätäkeskuspäivystäjä

KOULUTUS
lähihoitaja, häätäkeskuspäivystäjän tutkinto

PERHE
parisuhteessa

HARRASTUKSET
lukeminen, etenkin dekkarit ja muu "hömppä"

80

häätäpuhelua
työvuoron
aikana

2

sydän-
ystävää

5

huulipunaa
meikkipussissa

- Päivystäjän on
kyettävä nopeisiin
päätöksiin.

41

kengän
koko

65

kollegaa
Oulun häätä-
keskuksessa

15

vuotta
valtion
virka-
miehenä

9

kertaa
ulkomailla

0

työtapa-
turmaa

12

tuntia
työvuoron
pituus

image
wear

Hyvä työpäivä syntyy mukavista
ja toimivista työvaatteista sekä
jalkojesi jaksamisesta!

Työvaatteen mukavuuden uusi ulottu-
vuus – Pehmeät, kevyet ja hengittävät
Softy-tunikat ja -paidat!

image
wear

PAREMPIA TYÖPÄIVIÄ!

Kun jalat tuntuvat keveiltä, koko keho
jaksaa paremmin! Ilmainen jalkojen skannaus
Image Wear Työasupalvelumyymälöissä.
FootStopService -skanneri selvittää
muutamassa sekunnissa jalkojesi mitat,
jalkaholvin kaaren tuen tarpeen sekä
jalkojen kuormittumispaikat.

jalas®

FootStopService

image
wear

Espoo | Helsinki | Hämeenlinna | Joensuu | Jyväskylä | Kokkola
Kotka | Lahti | Mikkeli | Oulu | Pori | Rovaniemi | Seinäjoki
Tampere | Tornio | Turku | Tuusula | Vantaa

www.imagewear.fi

AirRacer

Sievi

Tähdet, tähdet

JHL pyysi jäseniään ehdottamaan liitolle hyviä tyyppejä, todellisia tähtiammattilaisia. Tässä he ovat.

teksti Ulla Puustinen ja Marina Wiik kuvat Juha Harju, Susanna Lyly ja Vesa-Matti Väärä

Innostunut, motivoitunut, liittomyönteinen ja sanansaattaja nuorille lähihoitajille. Aina iloinen, rauhallinen ja auttavainen kotihoidon työntekijä.

Siinä JHL:läisen pääluottamusmiehen **Tanja Heikurisen** luonnehdinta Salon kotihoidon lähihoitajasta **Sanni Harjusta**, 23.

Harjun syksy on ollut vauhdikas, sillä elokuussa hänet vakinaistettiin Salon kotihoitoon ja syyskuussa valittiin JHL:n nousevaksi tähdeksi.

- JHL:n juhlagaalaa edelsi pukukiriisi, mutta onneksi kaapista löytyi sininen unikkomekko.

Harjun äiti työskentelee vanhainkodissa, ja myös tyttärelle hoitoala oli selviö jo koulussa.

- Menin suoraan yläasteelta Salon ammattiopistoon ja valmistuin lähihoitajaksi 2016.

Harju oli valinnut suuntautumisvaihtoehdoksi lapset ja nuoret, mutta tehtyään muutaman työvuoron vanhainkodin dementiaosastolla hän kiinnostui ikäihmisten hoidosta.

Ensin Harju teki sijaisuuksia vanhusten ympärivuorokautisessa hoidossa mutta haki sitten ystävän vinkistä kotihoitoon. Nyt hän on työskennellyt kolme vuotta Salon Keskustan-Pahkavuoren tiimissä, eikä tiedä paremmasta.

- Työ on vastuullista, sillä hoitoon liittyvät ratkaisut on tehtävä nopeasti asiakkaan luona. Helppottaa, kun tietää, että tarvittaessa voi aina soittaa sairaanhoitajalle tai työkaverille ja kysyä kokeen neuvua.

Myös asiakkaat ovat ottaneet nuoren hoitajan hyvin vastaan.

- He tarkkailevat, miten toimin, ja saattavat siten kiittää ja heti perään lisätä, että mää en sitte turhaan kehu.

Hoitaja saattaa olla läheisin

Aamut ovat kotihoitoon kiireisintä aikaa. Harjullaakin on tavallisesti 5-6 aamupäiväkäyntiä, joiden aikana huolehditaan asiakkaan aamupalasta, vessassa käynnistä ja hygieniasta sekä lääkityksestä.

- Iltapäivällä aikataulu on väljempi, eivätkä käynnit ole niin kiireisiä. Ehdin hakea asiakkaan kauppakassin ja juomaan jopa päiväkahvit hänen kanssaan.

Harju on tyytyväinen oman tiiminsä henkilöstö- vahvuuteen. Myös asiakkaalta toiselle siirtymiseen on hänen mielestään varattu riittävä aika.

- Mutta ongelmia tulee, jos joku tiimin hoitajista on sairaana tai muusta syystä poissa. Silloin oma lista menee uusiksi ja tulee kiire, eikä asiakkaan luona ehdi olla edes kahtakymmentä minuuttia.

Eriytyisen riipaisevaa kiire on silloin, kun vanhus on vailla omaisia tai muita läheisiä tai, jos he asuvat kaukana.

- Saatan olla joillekin se läheisin ja kuitenkin olen vain palkattu hoitaja.

Valtaosa kotihoitoon asiakkaista on enemmän tai vähemmän muistisairaita, ja heidän kotona pärjäämisestä herää toisinaan huoli.

- Erotessa vanhus saattaa sanoa lähtevänsä kohta lehmien lypsylle. Silloin joutuu miettimään, voiko hänet jättää yksin. Asiakkaan kuntoa ja pärjäämistä on arvioitava jokaisella käynnillä.

Hoitajamitoitus myös kotihoitoon

Keskusta-Pahkavuoren tiimissä työskentelee parikymmentä hoitajaa. Mukaan mahtuu työuransa alussa olevia nuoria ja niitä, jotka ovat jäämässä vuoden, parin sisällä eläkkeelle.

- Se on meidän tiimin vahvuus. Nuoremilta löytyy tietotekniikkataitoja ja kokeneemmillä on käytännön niksipirikka-osaamista. Täydennämme hyvin toisiamme, sanoo tiimin atk-vastaava Harju.

Pitkän työuran tehneiltä hän sanoo sisäistäneensä sen, että hoitaja vastaa asiakkaan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista.

- Vaikka esimerkiksi siivous on ulkoistettu, et voi jättää asiakasta likaisiin lakanoihin, kaatunutta mehulasia lattialle ja roskiksia tyhjentämättä.

Myös turvallisuuden tunteen ja hyvän mielen tuottaminen asiakkaalle ovat tärkeitä taitoja.

- Kyse voi olla tosi pienistä jutuista. Eräälle rouvalle sanon jokaisella iltakäynnillä saman asian, ja aina hän nauraa sille yhtä kovasti. Sellaiset kohtaamiset ovat tämän työn tähtihetkiä, Harju sanoo.

Entä pelottaako oma vanhuus ja avuttomuus?

- Ei pelota. Nykypäivän koulutus on hyvää, ja uskon, että vanhuksista pidetään jatkossakin huolta. Esimerkiksi meidän tiimissä oli töissä aivan ihania kesänuoria, jotka tekivät työtä sydämellään.

Päättäjiltä hän toivoo lakiin vahvistettua hoitajamitoitusta kotihoitoon.

- Ympärivuorokautiseen hoitoon se saatiin loka-kuun alussa. Seuraavaksi on kotihoitoon vuoro.

*Innostunut, motivoitunut
ja aina iloinen. Sellainen
on kotihoidon Sanni.*

PALJON VASTUUTA. Lähihoitaja Sanni Harju mittaa Aira Pekkarisen verenpaineen lähes joka käynnillä.

MARIA ALASAARI kertoo analysoivansa työtään jatkuvasti. Hän miettii, miten siivousta voisi tehostaa ja parantaa entisestään ilman, että työn jälki kärsii. Hän haluaa myös pysyä kärryillä alan uusista tuulista.

– Siivooja toimii työpaikkansa käyntikorttina. Uskon, että ammattiyhpeyteni ja innostukseni tarttuu.

Organisoinnin mestari

Työnsä hän tekee parhaalla mahdollisella tavalla, hygieniasta tinkimättä. Kiireessäkin hän organisoii tehtävät niin, että työ tulee tehtyä oikein.

Näin kuvailee sairaalahuoltaja **Maria Alasaaren** ammattitaitoa häntä ehdottanut seinäjokelainen **Timo Hakamäki**. Alasaari on kehuista mielissään.

- Olen vuosikymmeniä pyrkinyt kehittämään itseäni ja työtäni. On mukavaa saada siitä tunnustusta, hän sanoo.

Alasaari on ensimmäiseltä ammatiltaan ompelija. Hän on työskennellyt puhtaanapidossa 30 vuotta, josta noin puolet hotelli- ja ravintola-alalla.

- Olin töissä pienessä hotellissa, jossa tein siivouksen lisäksi muitakin tehtäviä. Opini organisoimaan työni hyvin, ja ihmistuntemukseni kehittyi.

2000-luvun alussa Alasaari joutui lomautetuksi ja päätti kouluttautua laitoshuoltajaksi. Hän pääsi harjoitteluun Seinäjoen keskussairaalaan ja on ollut siellä vakituisesti vuodesta 2005.

- Olen aina tykännyt siivouksesta, mutta kun aloin opiskella alaa, huomasin, että osaamisessani oli paljon aukkoja. Nälkä kasvoi syödessä: tiedon ja taidon karttuessa innostukseni lisääntyi.

Ei enää avovesiä

Laitoshuoltajan ammattitutkinnon lisäksi Alasaari on suorittanut siivoustyön ohjaajan erikoisammattitutkinnon. Hänen erikoisosaamisensa kuuluu myös uimahalli- ja puhdistilasiivous.

Alasaari toimii sairaalahuoltajana fysiologian ja isotooppitutkimusten yksikössä. Siivoustyössä hän pitää erityisesti siitä, että käden jäljen näkee heti. Hän sanoo olevansa asiakaspalvelija henkeen ja vereen ja nauttii, kun saa tarjota ihmisille mukavat puitteet.

- Sairaalassa siivouksessa ei voi oikein oikaista, kaiken pitää olla just eikä melkein. Välillä se tarkoittaa aikamoista kiirettä, joka ei kuitenkaan saa näkyä asiakkaalle.

Alasaaren työuran aikana laitossiivous on kehittynyt huomasti. Koulutus on parantunut ja "kalsarinlahkeet" ovat vaihtuneet tehokkaisiin mikrokuitupyyhkeisiin ja -moppeihin. Markkinoille on myös tullut siivousta helpottavia koneita.

Suurempiin muutoksiin kuuluu vedetön siivous. Termi on tosin Alasaaresta harhaanjohtava.

- Käytännössä se tarkoittaa, että vesi on valmiiksi kostutetuissa pyyhkeissä ja mopeissa. Minulla ei ole ollut vuosiin avovesiä mukana.

Imago kaipaa viilausta

Siivouksen ohessa Maria Alasaari toimii työpaikan sisäisenä auditoijana eli laaduntarkastajana sekä tyhy- ja turvallisuusvastaavana. Lisäksi hän ohjaa tarvittaessa puhtausalan opiskelijoita ja arvioi näyttötutkintoja. Siivoustyö ei tosin oikein houkuttele nuoria.

Se, miten alalle saataisiin uusia tekijöitä, on vaikea kysymys. Alasaarella on kuitenkin pari ehdotusta. Toinen liittyy siivouksen imagoon. Siivous vaatii erityisosaamista ja tietoa, joka ei ole automaattisesti kaikkien hyppysissä. Ihmisillä on välillä ammatista vääristynyt kuva.

Toinen ehdotus liittyy opiskelijoiden opastamiseen. Alasaaren mielestä nuorilla pitäisi olla sama ohjaaja koko työharjoittelujakson ajan, jotta he eivät saisi ristiriitaista tietoa.

- Muuten työstä voi saada niin monta eri näkemystä, että harjoittelija tulee epävarmaksi ja pelotellaan pois alalta.

Ohjattessaan Alasaari pyrkii kertomaan miksi asiat tehdään, eikä vain miten.

- Uskon, että ammattilyhpeyteni ja innostukseni tarttuvat. Siivooja toimii työpaikan käyntikorttina, ja hänen habituksensa tulee olla siisti ja ryhdikäs.

Ohjaajan pesti houkuttaa

Alasaaren mukaan hänen työpaikallaan arvostetaan sairaalahuoltajien työpanosta, etenkin korona-aikoina. Hän toivoo, että pääsisi seuraavaksi etenemään palveluohjaajaksi.

- Tunnen sairaalan ja tämän työn läpikotaisin. Olisin valmis kulkemaan uraansa aloittelevien rinnalla, opastamaan ja ohjaamaan. Silloin osaamiseni tulisi parhaimmalla tavalla hyötykäyttöön.

Jo nyt työkaverit soittelevat usein hänelle, jos jokin työssä mietityttää. Hän on paikallisen JHL-yhdistyksen hallituksen jäsen ja toimii noin 180 sairaalahuoltajan luottamusmiehenä. Suurin yksittäinen ongelma on sijaisten saaminen.

- Henkilöstö on tarkkaan mitoitettu. Jos joku on poissa, muut tekevät hänenkin työnsä. Jatkuva kiire johtaa sairauslomiin, kun ihmiset uupuvat.

Alasaari myöntää, että iän myötä työ on alkanut tuntua raskaammalta ja kevennys olisi paikallaan.

- Siitäkin syystä palveluohjaajan pesti olisi mieluisa. Tähän mennessä siihen ei kuitenkaan ole tarjoutunut mahdollisuutta.

Täynnä karpomaista karismaa

Ville piristää koko työyhteisön päivää karpomaisella karismallaan ja positiivisella suhtautumisellaan kuormittavaan työhön.

Näin kauniisti runoilee perheohjaaja **Lauri Puisto** kollegastaan **Ville Naukkarisesta**, 36.

Hannu Karpon karvareuhkaa Naukkarisella ei ole, mutta lupsakan ja empaattisen miehen maine ei ole yhtään liioiteltu. Tunnin haastattelu humahattaa hetkessä, ja pian haastattelun jälkeen puhelimeen tulee viesti: "Mulle jäi tästä hyvä fiilis."

Naukkarinen on koulutukseltaan sosionomi (AMK) ja kirkon nuorisotyön ohjaaja. Vuodesta 2008 lähtien hän on työskennellyt lastensuojelussa, kahdeksan ensimmäistä vuotta lastenkodin ohjaajana Keravalla ja sen jälkeen Humana Avopalvelut Oy:n perheohjaajana Jyväskylässä, Ylöjärvellä ja nykyisin Tampereella.

- Asiakaskontaktit ja ylipäänsä ihmisten parissa työskenteleminen ovat rikkaus mutta voivat olla myös rasite. Toiset asiakkaat menevät enemmän ihon alle kuin toiset, hän sanoo.

Miksi kuppi meni nurin?

Naukkarisen asiakkaita ovat perheet ja etenkin perheiden alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret. Heidän kanssaan hän rakentaa luottamusta, keksii kivaa tekemistä ja toimii myös miehen mallina pojille.

– *Villen kohtaaminen on kuin auringon pilkkahdus sadepäivänä, tuumivat työkaverit.*

RENNOSTI KAHVITAUOLLA. Perheohjaaja Ville Naukkarisen kanssa juttu luistaa, ja kahvitauko sujuu turhankin vikkellään. Juttuseurana työkaveri Päivi Kyssä.

Toisinaan lastensuojeluasiakkuuden taustalla on vanhempien päihde- tai mielenterveysongelma, joka heijastuu lapseen ja hänen käyttökseen. Toisinaan nuorella itsellään on esimerkiksi neuro-psykiatrisia oireita, jotka hankaloittavat arkea.

- Yhdessä sitten mietitään, miksi nuoren kuppi menee niin herkästi nurin ja voisiko reagointitapaa jotenkin muuttaa.

Asiakasperheitä on yhtä ohjaajaa kohden kerrallaan noin kymmenen, ja asiakastapaamiset ajoittuvat perheen rytmin mukaan aamuseitsemästä iltakahdeksaan.

- Työ on asiakkaiden kuuntelua, tunteiden vastaanottamista ja vuorovaikutusta, jossa ohjaaja on omalla persoonallaan tukena. Toisinaan tarvitaan myös arjen apua, ja silloin saatan tarttua imuriin, hän kuvailee työtään.

Naukkarinen myöntää, että työlle on helppo antaa paljon, joskus liikaakin.

- Päivät venyvät herkästi 12-tuntiseksi, jos ei itse opi vetämään rajaa työn ja vapaan välille.

Huumori – tärkein voimavara

Työyhteisön merkitys korostuu, jos työ on henkisesti kuormittavaa. Lastensuojelu on sitä.

- Minulla on ollut hyvä tuuri, sillä olen aina saanut tehdä töitä huipputyypin kanssa, Naukkarinen kiittelee.

Ja huippu hän on itsekin: positiivinen, kannustava ja huumorintajuinen, jonka kanssa kahvihetki kuluu turhankin vikkelästi.

- Huumorintaju on meidän työyhteisön voimavara, ja yhteisillä kahvitauoilla sen huomaa. Juttu rönsyilee ja lipsuu helposti lapasesta.

Mutta työkaveruus on muutakin kuin läpäisemistä. Se on kollegan tukemista, kun hänellä on vaikea hetki tai haastava asiakaskeisi hoidetta-

vana. Tai kun jonkun työyhteisön jäsenen elämä on umpisolmussa ja jaksaminen koetuksella.

Tähtityökaveriksi Naukkarista ehdottanut Lauri Puisto tiivistää Naukkarisen roolin seuraavasti:

- Ville etsii ja löytää uudenlaisia näkökulmia asiaan kuin asiaan, ja hänen asenteensa ja eettinen kompassinsa ohjaavat paatuneenkin kollegan löytämään iloa ja merkitystä työhönsä.

Ammattilaisesta autettavaksi

Humana Avopalveluissa Tampereella työskentelee liki 40 lastensuojelutyöntekijää. Työyhteisössään Naukkarinen arvostaa erityisesti sitä, että niin työn kuin yksityiselämän huolista saa ja voi puhua.

- Toisinaan elämä on mukavaa ja mutkatonta ja tosinaan jotain ihan muuta, ja turvallisessa yhteisössä senkin voi sanoa ääneen. Helpottaa, kun kollega ottaa osaa ja sanoo hankalan työpäivän jälkeen, että onhan tuo nyt ihan paskaa.

Omista tunteista puhuminen ei ole aina helppoa ammattilaisellekaan. Ei edes Naukkariselle, mutta viimeksi kulunut vuosi on opettanut.

- Kasvatin uupumusta viitisen vuotta. Tein pitkiä päiviä, en käynyt enää toimistolla kuten ennen vaan laukkasin asiakkaalta toiselle ja nurisin mielessäni. Vuosi sitten annoin itselleni luvan romahdtaa, hän kertoo.

Työ ja työyhteisö joustivat, ja Naukkarinen jäi osa-aikaiselle sairauslomalle, meni terapiaan, kokosi itsetunnon palasia ja opetteli puhumaan.

- Niin se vaan menee. Kukaan ei voi tietää, miltä sinusta tuntuu, jos et itse kerro.

Tänä syksynä hän on palannut normaaliin työaikaan, mutta ilman työyhteisön tukea se ei olisi onnistunut.

- Ilman heitä olisin todennäköisesti hommissa jossain liukuhihnalla tai siirtelemässä tiiliä. □

JHL:n tähtiammatillaiset

JHL:n tähtiammatillaiset valittiin kolmessa eri kategoriassa. Lisäksi valittiin yhdistys, jonka ammattialatoiminta on erityisen aktiivista ja aikaansaavaa.

NOUSEVA TÄHTI:

• Lähihoitaja (kotihoito) **Sanni Harju**, 23, Salo.

TÄHTIAMMATILAISET:

• Sairaalahuoltaja **Maria Alasaari**, 57, Seinäjoki.

• Vartija **Ari Huuskonen**, 58, Helsinki.

Huuskonen on liiton ja vartijoiden äänitorvi, joka pitää vartijoiden puolta ja tekee työtä tunnetuksi. Hän luo omalla persoonallaan rauhallisuutta ja tyyneyttä työyhteisöön.

• Lähihoitaja **Helena Linninen**, 49, Siilinjärvi. Linninen tekee työtä sydämellä. Hän hallitsee työnsä, osaa organisoida ja kykenee tiimityöhön. Hän toimii myös aktiivisesti liiton ammattialaryhmässä.

• Koulunkäynninohjaaja **Eeva Uhlenius**, 59, Järvenpää. Uhlenius on turvallinen, johdonmukainen ja hymyilevä aikuinen, joka kohtelee kaikkia tasapuolisesti. Tiimipelaaja, joka jaksaa tsemppata huonoinakin päivinä.

TÄHTITYÖKAVERIT:

• Perheohjaaja **Ville Naukkarinen**, 36, Ylöjärvi

• Ohjaaja (lastensuojelu) **Anu Roivainen**, 63, Iisalmi. Roivainen ottaa jokaisen työ-

päivän vastaan iloisena ja aina huomioiden työkaverit ja lapset. Anun työmoraali on rautaisen kova, eikä hän jätä töitä puolitiehen.

• Sairaalahuoltaja **Mirja Rönkkönen**, 49, Hämeenlinna. Mirja on erinomainen työkaveri. Hän luo valoisan ja huumorin täytteen ilmapiirin eikä puhu koskaan pahaa toisista.

TÄHTIYHDISTYS:

• Keski-Suomen hyvinvointialojen ammattilaiset JHL ry 433.

Milloin työnantajan on selvitettävä uudelleensijoitus?

Anni Santanen, lakimies
Oikeudelliset asiat
anni.santanen@jhl.fi

Kun työnantaja harkitsee irtisanomista, hänen tulee ensin selvittää, voiko työntekijää sijoittaa muuhun työhön. Vakava rikkomus irtisanomisperusteena poikkeaa tästä yleissäännöstä.

TALOUDELLISTA JA TUOTANNOLLISTA irtisanomisperustetta ei työsopimuslain mukaan ole, jos työntekijä on lain edellyttämällä tavalla sijoitettavissa tai koulutettavissa toisiin tehtäviin. Työnantaja ei voi tällöin poiketa selvitysvelvollisuudesta.

Henkilöperusteisessa irtisanomisessa tilanne on toinen. Sijoitusmahdollisuuksien selvittäminen ja muun työn tarjoamien riippuvat siitä, kuinka vakavasta rikkomuksesta irtisanomista harkittaessa on kyse.

Selvitysvelvollisuutta ei ole, mikäli irtisanomisen perusteena on niin vakava työsuhteeseen liittyvä rikkomus, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää sopimussuhteen jatkamista.

Tuore KKO:n ratkaisu (2020:74) osoittaa, että myös vapaa-ajalla tapahtuneen työntekijän rikollisen menettelyn vuoksi aiheutunut luottamuspuola voi olla peruste jättää uudelleen sijoitusmahdollisuudet selvittämättä.

KKO:n ratkaisussa kaupungin palveluksessa ollut taloussihteeri oli tuomittu ehdolliseen vankeusrangaistukseen vapaa-aikanaan tekemästään törkeästä kavalluksesta ollessaan luottamusasemassa eräässä ammattiyhdistyksessä. KKO katsoi, että taloussihteerin syyksi luettu menettely muodosti niin vakavan työsuhteeseen liittyvän rikkomuksen, että työnantajalta ei voitu

kohtuudella edellyttää sopimussuhteen jatkamista. Työnantajalla ei siten ollut velvollisuutta selvittää mahdollisuuksia sijoittaa taloussihteeri muuhun työhön.

TÄSSÄ TAPAUKSESSA KATSOTTIIN, että luottamus työntekijään oli perustellusti horjunut taloussihteerin saaman rikostuomion takia eikä edellytyksiä tehtävän jatkamiseen enää ollut. Työnantajalta ei voitu kohtuudella edellyttää irtisanomisen välttämiseksi selvitystä muuhun työhön sijoittamisesta.

KKO muutti käräjäoikeuden tulkinnan, jonka mukaan henkilöä ei rikostuomion takia voitu pitää sillä tavoin kategorisesti kelpaamattomana johonkin muunlaiseen työhön, että häntä ei olisi voitu työllistää mihinkään tehtävään kaupungin palveluksessa.

Rikollisella teolla voi olla huomattava merkitys sopimuskomppanien luottamusuhteelle. Mikäli työntekijän rikollinen teko ei objektiivisesti arvioiden vaikuta luottamusuhteeseen, ei irtisanomiskynnys ylitä. Tällöin työnantajalta voidaan tarvittaessa edellyttää uudelleensijoitusmahdollisuuksien selvittämistä irtisanomisen välttämiseksi. Työnantajan on lojaliteettiperiaatteen mukaan pyrittävä ylläpitämään työsuhteen jatkuvuutta, jolle se luottamuksen horjumiseksi muodostu työnantajalle kohtuuttomaksi.

TYÖSOPIMUSLAIN ESITÖIDEN mukaan muun työn tarjoamisvelvollisuus tulee kysymykseen ainakin sellaisissa tapauksissa, joissa työntekijän sopimuksesta tai laista johtuvien velvoitteiden rikkominen tai laiminlyönti on ollut niin vähäistä, ettei sen voida katsoa vaikuttavan työnantajan luottamukseen työntekijää kohtaan.

Se, milloin luottamuksen horjuminen tarkoittaa sitä, että työnantajalta ei voida kohtuudella edellyttää sopimussuhteen jatkamista, on kokonaisuarkintaa. Selvitysvelvollisuuden laiminlyönti voi kuitenkin lievemmissä tapauksissa tehdä irtisanomisesta perusteettoman.

Harkintaan vaikuttavat rikoksen vakavuus, laatu, toteuttamistapa, työtehtävien laatu ja työntekijän asema. Silloin, kun työ edellyttää erityistä luotettavuutta ja siihen kuuluu esimerkiksi rahavarojen käsittelyä, muodostuu rikollisesta teosta aiheutunut luottamuspuola helpommin päättämisperusteeksi.

Tällöin työnantajalta ei voida edellyttää muun työn tarjoamista eikä edes tämän selvittämistä. Myös edellä kuvatussa tapauksessa KKO katsoi, että työsuhte oli vaatinut tavanomaista suurempaa luottamussuhdetta työntekijän ja työnantajan välillä. □

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

finlex.fi
KKO:2020:74

På svenska

Läs lagkolumnen på motiivilehti.fi/sv fr.o.m. 04.11.

Motiv

HUR UTRUSTAR DU DIG INFÖR EN DANS?

Jag klär mig bekvämt och använder gärna klänning, det ger mig rätt stämning. Jag har dansskor med låg klack och en lädersula som glider bra. Handväskan lämnar jag hemma.

VAD SKA MAN TÄNKA PÅ NÄR MAN DANSAR?

Dans kräver koncentration och närvaro. Prata inte under dansen, utan spara det till pauserna. Njut och försök anpassa dina rörelser till musiken och din danspartner.

FINNS DET MUSIK DU INTE DANSAR TILL?

Tidigare hade jag svårt att hitta naturliga rörelser till jazz och blues. Numera dansar jag till all musik.

Det är en pina för mig att gå på konsert och tvingas sitta stilla.

Börjar dagen med endans

text Marina Wiik foto Teemu Hujanen

FÖR SNART SJU år sedan åkte jag på dansgala i Jakobstad. Jag blev uppbadad av en man som nyligen lärt sig grunderna i bugg och foxtrot. Han var ganska osäker på stegen, så jag lät bli att berätta att jag dansat sedan barnsben. I dag är vi gifta och börjar varje morgon med en svängom i köket.

Jag växte upp ett stenkast från danspaviljongen i Forsby. Mina föräldrar brukade inte dansa, men tog ibland med mig för att lyssna på musik och se på dansparen. Som barn dansade jag folkdans och i tonåren fick jag följa med min äldre syster på ungdomsdans, fastän jag egentligen var för ung. När jag väl hade åldern inne, hade pardansen fått ge vika för disco.

Numera har jag ett tjugotal olika dansstilar på repertoaren. Jag har också tävlat i standard- och latindans med min bror som kavaljer. Speciellt snabba rytmer och rockmusik får min dansnerv att spritta till. Swingdansen Lindy Hop är en favorit.

För tio år sedan jobbade jag deltid med projektet Dansfabriken. Jag åkte till dansbanor, skolor och bygårdar och lärde ut bugg, foxtrot, vals och schottis. Det var den roligaste arbetsperioden i mitt liv!

FÖRRA HÖSTEN gick en av mina långvariga drömmar i uppfyllelse då jag och min man åkte på danskurs till Kuba i samband med vår bröllopsresa. Vi fick undervisning i salsa och bachata och på kvällarna fortsatte vi dansa på lokala krogar.

På hemmaplan är vi aktiva i en dansförening i Karleby och far på danser runtom i Österbotten. Det är roligt att pardansen upplevt en liten renässans under de senaste åren. En del yngre har hittat till dansplatserna och det finns nya, duktiga musiker som kan utveckla dansmusikrepertoaren.

Många tror att de inte kan dansa och har höga krav på sig själva. Det viktigaste är inte hur det ser ut när man dansar, utan att man slappnar av och har roligt. När man lärt sig grunderna, kan man strunta i reglerna och improvisera. I bästa fall är resultatet ett spontant, ordlöst samtal mellan två kroppar. □

MARI-LOUISE RÖNNQVIST
Född 1966.

HEMORT
Såka i Karleby.

UTBILDNING
Ungdomssekreterare.

JOBB
Ungdomssekreterare
och kanslist i
Pedersöre.

FAMILJ
Man, två barn,
tre bonusbarn,
ett barnbarn.

HOBBY Fiske.

Hei, just sinä siellä!

Muistathan, että Nenäpäivä on 13.11. ja nenäpäiväkeräys jälleen käynnissä.

Osallistamalla keräykseen autat kehitysmaiden heikossa asemassa olevia työntekijöitä sekä tuet lapsityövoiman vastaista työtä.

JHL:n Nenäpäivä-keräyksellä rahoitetaan muun muassa Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskuksen SASKin työtä. Tänä vuonna SASK tähtää erityisesti kotiapulaisten työolojen parantamiseen.

Monissa maissa kotiapulaisten työolot ovat kurjat, eivätkä työntekijät tiedä oikeuksiaan. SASK on tehnyt töitä kotiapulaisten työolojen puolesta jo pitkään, ja esimerkiksi Mosambikissa kotiapulaisten ovat saaneet oikeuden sosiaaliturvaan. Vanhempien työolojen kehityksessä myös heidän lapsillaan on mahdollisuus jatkossa parempaan elämään.

Nenäpäivä-keräykseen osallistuminen on helppoa: voit lahjoittaa 10 euroa ähettämällä tekstiviestin NP 105525 numeroon 16499. Voit myös lahjoittaa haluamasi summan suoraan JHL:n nettilippaaseen, jonka löydät osoitteesta nenapaiva.fi/nettilipas/105525.

JHL kannustaa ja haastaa mukaan liiton jäsenet, yhdistykset ja yhteistyökumppanit sankoin joukoin!

Tilaa jo nyt kalenteri 2022

Tämän lehden mukana sait ensi vuoden kalenterin, mikäli olet ilmoittanut omaJHL:ssä sen tilaavasi.

Kalenteria ei enää kustannus- ja ympäristösäästösyistä postiteta automaattisesti.

Jos olet laittanut tietoihisi merkinnän kalenterin tilaamisesta, saat sen myös jatkossa maksutta. Joka vuosi ei tilausta siis tarvitse erikseen tehdä.

Toisaalta, jos et jatkossa enää kalenteria tarvitse, voit ilmoittaa omaJHL:ssä myös sen. Samalla voit tarkistaa, että kaikki yhteystietosi ovat ajan tasalla liiton rekisterissä.

Ensi vuoden kalenteria on mahdollista tiedustella myöhemmin omasta aluetoimistostasi. Seuraa aluetoimiston viestintäkanavia tarkemmasta aikataulusta.

13

KYSYMYSTÄ

Vastaamalla 13-kohtaiseen Kuormitusvaaka -kyselyyn Työturvallisuuskeskuksen sivuilla voit arvioida omaa työtilannettasi ja työkuormaa. Kuormitusvaaka auttaa kirjaamaan muistiin kehittämisen kohteita ja sopimaan tarvittavista toimenpiteistä ja seurannasta.

kuormitusvaaka.ttk.fi/

Liitto sitoutuu ilmastotyöhön

GREEN OFFICE eli GO on kansainvälisen ympäristöjärjestön WWF:n ympäristöohjelma toimistoille ja yrityksille. Organisaatio sitoutuu ohjelmassa luomaan itselleen konkreettisen ja tavoitteellisen ympäristöohjelman WWF:n asiantuntijoiden kanssa.

Liiton toimistot astuvat nyt aimo harppauksen kohti vastuullista ympäristöajattelua ja ovat sopineet ohjelman käynnistämisestä.

Green Office on työkalu, jolla tähdätään JHL:n keskustoimiston ja aluetoimistojen ympäristöä kuormittavien käytänteiden muuttamiseen. Liiton työntekijät käyvät läpi tämän hetkiset käytännöt ja listaavat asiat, joissa on mahdollista pienentää toimistojen ekologista jalanjälkeä.

Kun ympäristöjärjestelmä on valmis ja hyväksi havaittu, saa liitto Green Office -sertifikaatin. Se todistaa, että toiminta vastaa asetettuja tavoitteita ja koko työyhteisö on sitoutunut määrätietoiseen ilmastotyöhön.

*Ensi vuodesta alkaen Motiivi-lehti on hiilineutraali painotuote.
#ympäristöteko*

Onko juuri sinulla se paras pomo?

Nyt on etsinnässä hyvä ja innostava puhtausalan esimies, jonka soisit palkittavan. Ehdota *Puhtausalan esimies 2021* -tunnustusta alaa eteenpäin vieväälle pomolle. Tee oma ehdotuksesi 16.11.2020 mennessä: puhtausala.fi

Tutkimustietoa älyvaatteista

Mitä ratkaisuja puettava teknologia tarjoaa työriskien ennaltaehkäisyyn, työasentojen keventämiseen tai kuormituksen mitaamiseen? Nauhoitus Työsuojelurahaston Tutkimus tutuksi -tilaisuudesta on nähtävissä: youtube.com/user/tyosuojelurahasto

Ohjaa oppijaa

TSL, Työterveyslaitos sekä mukana myös JHL ovat tehneet yhteistyössä *Työyhteisö ohjaa* -julkaisusarjan. Se tukee työpaikkoja ja kouluja ammattiin opiskelevan ohjaamisessa ja oppilaitosyhteistyön kehittämisessä. Oppaat ja materiaalit löytyvät myös ruotsiksi. tsl.fi/materiaalipankki

KYSY IHMEESSÄ

Miksi kuuluisin liittoon?

MIKSI KUULUISIN JHL:ään tai muuhunkaan ammattiliittoon, kun saan samat edut Yleisestä työttömyyskassasta YTK:sta edullisemmin?

VASTAUS: YTK on pelkkä työttömyyskassa, eikä se tarjoa samoja etuja ja palveluja kuin ammattiliitto omine kassoineen – se on fakta.

Esimerkiksi JHL neuvottelee kuntien, valtion, seurakuntien ja yksityisen sosiaalialan ja monen muun alan työehtosopimukset, joiden perusteella määrittyvät palkat ja muut työsuhteen ehdot.

Liitto vaikuttaa lainsäädäntöön, jotta työturvallisuuteen, työaikoihin ja työttömyysturvaan liittyvät säädökset paranevat, tai eivät ainakaan heikkene. Lisäksi liitto on mukana vaikuttamassa työeläkejärjestelmän muutoksiin.

Kaikkein lähinnä jäseniään liitto on silloin, kun lomautus tai irtisanominen uhkaa. Silloin jäsenten keskuudestaan valitsema luottamusmies astuu kehiin ja turvaa työsuhteen noudattamisen ja työntekijöiden oikeudet työnantajan kanssa käytävissä neuvotteluissa.

Luottamusmies huolehtii, ettei ketään kohdella työehtosopimuksen vastaisesti, ja että palkat ja lisät maksetaan oikein.

Jos työnantaja irtisanoo ilman laillista perustetta, harva lähtee omalla riskillä kärjöönsä, koska se voi tulla kalliiksi. Liiton jäsenenä turvaat etusi erimielisyytilanteissa ja saat oikeusapua.

Jos haluat edetä ammattillisesti tai luottamustoimessa, voit osallistua liiton ja JHL-opiston koulutuksiin ja ajankohtaispäiviin. Osallistumisen maksaa useimmiten työnantaja tai yhdistys.

Liittymällä JHL:n työttömyyskassaan turvaat selustasi myös työttömäksi joutuessasi. Kaupan päälle tulevat vielä muut jäsenedut, kuten vakuutukset, yhdistysten tapahtumat, matkat ja edulliset lomamökit.

Kysy ihmeessä

Lähetä kysymyksesi Motiivi-lehdelle osoitteeseen motiivi-lehti@jhl.fi.

Vårdarbete sett med nya glasögon

Virtuell verklighet (VR) hjälper äldre träna muskelstyrkan, studerande att förkovra sig och läkare att operera.

text Marina Wiik och Sami Turunen foto Eva-Maria Nystén och Sami Turunen

En sjukvårdare kommer på arbetsintervju. Hen tar på sig VR-glasögon och får se en flerdimensionell video om en vårdssituation. Efter videon börjar själva intervjun: Vad såg vårdaren och hur skulle hen agera i en motsvarande situation?

VR4Healthcare i Kuopio har utvecklat ett program för dylika ändamål i samarbete med Kuopio universitetssjukhus. Företaget har också tagit fram så kallade övningsbibliotek för utbildningssyften. De testas som bäst.

- Med hjälp av dem kan de som studerar till sjukvårdare eller läkare öva inför olika vård-ingrepp och -situationer genom virtuell simulering. Övningarna kan upprepas i det oändliga utan att patienten lider, säger **Mikko Myllymäki**, som är sjukvårdslärare och en av företagets grundare.

Inom HUS testas VR-glasögon vid undersökningar av koncentrationssvårigheter hos barn. I projektet deltar flera universitet och företaget Peili Vision från Uleåborg.

- De som undersöks gör minnesuppgifter i en virtuell verklighet som påminner om hemmiljö. Tanken är att olika retningar kan presenteras kontrollerat och att beteendet kan mätas väldigt exakt, säger akademiforskare **Juha Salmitaival** från Aalto-universitetet.

Peili Vision har också utvecklat en applikation för hemrehabilitering inom tal- och aktivitets-terapi samt neuropsykologi. Via appen får terapeuten information om hur patienten tränat och kan använda den för att utveckla rehabiliteringen. Patienten lämnas inte ensam, även om hen inte träffar terapeuten fysiskt.

AR, förstärkt verklighet, är ett tillämpningsområde för VR-teknik. Med hjälp av den kan man komplettera en verklighetstrogen miljö med grafiska element. I framtiden kan läkaren till exempel diskutera med sin patient och samtidigt se patientuppgifter eller röntgenbilder genom AR-glasögon.

Virtuell snickarbod och svampskog

Applikationer för till exempel utbildning av kirurger kan kosta tiotusentals euro, medan enklare teknik fås för några hundralappar.

Det största hotet mot VR:s framtid är ändå inte priset, utan snarare byråkratrin inom stora vårdorganisationer. Många startupbolag har gått omkull då beslutsgången stampat på stället.

Inom äldrevården har VR-teknik använts redan en längre tid för att upprätthålla seniorernas muskelstyrka och rörlighet.

I Svenskfinland har åtminstone Folkhälsan hoppat på tåget. Organisationen har utvecklat två VR-spel i samarbete med det danska startupföretaget Gonio VR. Även personalen och invånare vid boendena har deltagit i planeringen.

- Vi ville förbättra den digitala kompetensen inom organisationen och testa ett samskapande arbetssätt, säger **Mikaela Wiik**, projektledare och sakkunnig i fysisk aktivitet och återhämtning.

I det ena spelet åker spelaren genom ett skogslandskap i en dressin. Hen får olika uppdrag, som att plocka ett visst antal svampar eller äpplen, och använder kroppen för att sträcka sig efter dem.

- Spelet är riskfritt också för dem med nedsatt funktionsförmåga, eftersom det går att spela sittande, säger Wiik.

Det andra spelet riktar sig till äldre som kan stå upp och sträcka på sig. Spelaren bygger en pall, ett bord eller en fågelholk. Hen väljer virke från olika hyllor, sätter ihop bitarna och målar sitt alster. Före det hugger hen stockar i skogen och transporterar dem till verkstaden.

- Vi ville att spelen skulle fungera med så få spakar och knappar som möjligt. Spelmiljöerna skulle kännas bekanta och vi var noga med att de inte framkallade illamående eller dåliga minnen.

Inkörsport till ny teknik

En av dem som fått mersmak för VR-spel via Folkhälsan är **Kaj Tallroth**, 80, på boendet Gullkronan i Helsingfors.

- Jag är nyfiken på allt nytt och grep genast chansen att testa dressin- och byggspelen då tillfälle bjöds, säger Tallroth.

Eftersom han jobbat som professor och röntgenläkare, är tredimensionella bilder och datorer välbekanta för honom. Efter några omgångar började Folkhälsans egna spel kännas för lätta för honom,

– Jag lutade mig bakåt och spjärnade emot med fötterna. Det pirrade i magen och var riktigt underhållande.

och tillsammans med andra hugade på boendet gick han vidare till mer avancerade applikationer.

Med VR-glasögon på näsan gjorde Tallroth bland annat en virtuell resa till New York och tävlade i bågskytte med sin tre år äldre bror. Dessutom utmanade han sin höjdskräck genom att åka tredimensionell berg-och-dalbana.

– Jag lutade mig bakåt i sätet och spjärnade emot med fötterna. Det pirrade i magen och var riktigt underhållande, säger Tallroth.

Ersätter inte vårdare

Catharina Schubert, ergoterapeut och enhetschef på Folkhälsans boende i Esbo, säger att många äldre varit fördomsfritt inställda till den nya tekniken. Däremot har det känts lite ovant för en del vårdare att rigga upp teknik och hålla i trådarna för VR-sessionerna.

Schubert deltog i utvecklingen av Folkhälsans spel och är nöjd över att de erbjuder både nytta och nöje.

– Skogsljuden och -miljön har hjälpt rastlösa invånare med minnesproblem att slappna av. Många på boendet har också tyckt att det blev roligare och lättare att träna efter att vi kopplade spelen till vår motionscykel.

Som konkreta resultat nämner Schubert att rörelseomfånget hos vissa rörelsehämmade ökat.

– Under spelets gång har den äldre ibland glömt att hen inte brukar använda till exempel vänster arm och så har hen använt den i alla fall.

Invånarna spelar VR-spel endast under ledning av personalen och Schubert ser dem som ett komplement till övriga aktiviteter på boendet.

– Spelen har främst använts på vintern. Under sommaren strävar vi efter att vara utomhus med invånarna. Vi har bland annat rikhacyklar för att kunna bjuda dem på cykelturer.

Folkhälsan har i viss mån använt VR-teknik också inom rehabilitering och fysioterapi. För närvarande deltar organisationen i produktionen av en VR-film om olika sätt att uppleva den finska naturen. Filmen ska visas på en utställning om naturens inverkan på psykiskt välmående och eventuellt användas i Folkhälsans verksamhet. □

TERMINOLOGI

VIRTUAL REALITY, VR

Virtuell verklighet. Datateknik som simulerar en verklig eller inbillad miljö, som man kan närvara i och ibland även påverka. Miljön visas på dataskärmen eller genom VR-glasögon.

AUGMENTED REALITY, AR

Förstärkt verklighet. En verklighetstrogen miljö kompletteras med grafiska element.

En av de mest kända tillämpningarna är spelet Pokemon Go.

Etsi tähtihetkiä, jaksat paremmin

Korona piinaa mieliämme. Viime kevät palaa väkisellä mieleeni eristyksineen. Miten ahdistus helpottuisi? Etsi tähtihetkiä! Kuinka ihana olikaan saada lapsenlapset toukokuussa meille hoitoon viikoksi ja etätyössä oleville vanhemmille hengähdyshetki. 4-vuotias työntyi sohvalta viereeni mitään sanomatta ja kiersi käsivarteni itsensä ympärille. Kainalossa hän sitten istui hiljaa ja tyytyväisenä.

Oli myös kiva seurata 7-vuotiaan varhaisopetustuokiota Teams-sovelluksella. Hän peilasi sen television kuva-ruudulle juuri saamallaan puhelimella ja otti siitä heti kaiken ilon irti. Opettaja kertoi erilaisista tunteista näyttämällä vihaisen, iloisen ja surullisen nallen.

- Millainen tunnetila teillä oli tänä aamuna? hän kysyi.
- En tiedä, vastasi eräs poika hämillään ja toinen, tämä on ihan tyhmää!

- Minä olen iloinen! En olisi uskonut pääseväni mummuvaarilaan. Täällä kuitenkin olen, ja olen syönyt karkkeja joka päivä, vastasi pikkumiehemme voitonriemuisesti.

Hupsista, eiväthän suklaakiisseli ja jäätelö ole karkkeja! Mummuvaarilassa voi olla eri säännöt eikä tarvitse elää liian tiukkaipoisesti. Aikuisetkin tarvitsisivat tunneopetusta. Negatiivisuus siemaisee vikkelästi otteeseensa, mutta keskittymällä hyvään, sitä voi vastustaa.

Etätyöläiset ovat kokeneet, että esimiehen ja työ-kaverien tuki on heikentynyt ja apatia hiipinyt mieleen. Kaikilla työpaikoilla kannattaakin miettiä, miten voisi ilahduttaa työkaveria. Kysymällä kuulumisia, kiittämällä, kehumalla ja auttamalla, jos vain voi.

Mene metsään! Siellä mieli lepää ja virkistyy. Stressihormonien määrä ja verenpaine alenevat. Tee itsellesi mielipaikkaresepti, johon voit ennen nukahtamistasi astella ajatuksissasi. Kaiken kukkuraksi köyhä hyötyy mestästä rikasta enemmän, kertoo laaja brittitutkimus.

Uskalla poiketa rutiineista! Päätimme sisareni ja veljeni kanssa mennä tapaamaan puoliveljeämme, josta saimme tiedon isän kuoltua 50 vuotta sitten. Olimme siskoni kanssa kyllä liftanneet hänen luokseen tuolloin, mutta veljemme ei ollut häntä koskaan tavannut. Yhteydenpito oli jäänyt joulukorttien varaan.

Keittiön pöydän ääressä tutustuimme liikuttuneina toisiimme. Hän oli juuri saatellut muistisairaana puolisonsa hautaan. Isä ei ollut koskaan pitänyt häneen yhteyttä, mikä tuntui pahalta. Muistona oli muutama pölyttynyt kuva hänestä painimassa ja sotilasasussa. Eikä hän edes tiennyt, että isä oli maksanut elatusmaksuja. Hänen äitinsä oli ollut täysin vaiti sota-ajan avioliitosta. Hän ei kuitenkaan ollut katkera, ei siitäkään, että oli joutunut työttömäksi 30 vuoden työuran jälkeen. Palkintokaappi pullisteli juoksusta saatuja pokaaleita. Seinällä oli opetusministeriön kunniakirja urheiluseuran vapaaehtoistyöstä.

Sano siis itsellesi, tämä on vain väliaikaista, selviämme jatkossakin. Kaikki sujuu parhain päin, tai jos menee pieleen, keksimme keinot. Niin ovat aiemmatkin sukupolvet selvinneet, pahemmastakin kuin koronasta. □

Marja-Liisa Manka on työhyvinvoinnin asian-tuntija. Hän on työskennellyt Tampereen yliopiston työhyvinvoinnin professorina ja kirjoittanut tietokirjoja.

Aiemmatkin sukupolvet ovat selvinneet - pahemmastakin kuin koronasta.

Jäsenhankinnalla voimaa liittoon!

Yleisin syy olla liittymättä ammattiliittoon on se, ettei kukaan ole kysynyt mukaan? Sinä voit ryhtyä jäsenhankkijaksi vaikka heti. Voit tehdä jäsenhankintaa työpaikallasi, hississä, messuilla, oppilaitoksissa... vain mielikuvitus on rajana.

Suosittele JHL:n jäsenyyttä

Kun suosittelet JHL:n jäsenyyttä, saat itsellesi palkinnon ja liittoon liittyvä kaverisi tukea ja turvaa työelämään.

JHL-bonuspalkinnot on järjestelmä, joka palkitsee JHL:n jäseniä aktiivisesta ja onnistuneesta jäsenhankinnasta.

Hankkimalla uusia jäseniä voit lunastaa erilaisia tuotteita jäsenhankinnasta ansaitsemillasi pisteillä.

Kuka tahansa JHL:n jäsen voi ryhtyä jäsenhankkijaksi ja ansaita hyviä bonuspalkintoja.

Lue lisää: jhl.fi/bonukset

Katsopa hetki tätä hymyä

Huomasitko hymyn vaikutuksen? Hymyilitkö takaisin? Toivottavasti, sillä pienikin hymy tuottaa tutkitusti paljon hyvää, sinulle ja ympärilläsi oleville ihmisille. Muista siis hymyillä. Tutuille ja tuntemattomille.

Turva on vakuutusyhtiö, joka uskoo hymyn voimaan. Uskomme siihen, että hymy ei tee elämästä pelkästään mukavampaa, vaan myös turvallisempaa ja terveellisempää.

Siksi toivomme, että hymyilisimme toisillemme mahdollisimman paljon.

Tänään ja kaikkina muinakin päivinä.

Hymyile,
olet Turvassa.

turva.fi/hymy

 turva
vakuutusyhtiö